

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► **B** EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2003/87/EB

2003 m. spalio 13 d.

nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB

(tekstas svarbus EEE)

(OL L 275, 2003 10 25, p. 32)

iš dalies keičiama:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► M1	2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/101/EB	L 338	18	2004 11 13
► M2	2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/101/EB	L 8	3	2009 1 13
► M3	2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2009	L 87	109	2009 3 31
► M4	2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB	L 140	63	2009 6 5
► M5	2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1359/2013/ES	L 343	1	2013 12 19
► M6	2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 421/2014	L 129	1	2014 4 30

iš dalies keičiama:

► A1	Kroatijos stojimo sutartis (2012)	L 112	21	2012 4 24
-------------	-----------------------------------	-------	----	-----------

pataisyta:

► C1	Klaidų ištaisymas, OL L 140, 2014 5 14, p. 177 (421/2014)
-------------	---

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA
2003/87/EB**

2003 m. spalio 13 d.

**nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą
Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB**

(tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač jos 175 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽³⁾,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽⁴⁾,

kadangi:

- (1) Kadangi Žalioji knyga dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemos Europos Sąjungoje visoje Europoje sukėlė diskusiją apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemos Europos Sąjungoje tinkamumą ir galimą tos sistemos funkcionavimą. Europos klimato kaitos programoje buvo svarstoma Bendrijos politika ir priemonės, įgyvendinamos procesu, į kurį įtraukiamos įvairios interesų grupės, įskaitant Žaliąją knygą pagrįstą šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje (Bendrijos sistema). 2001 m. kovo 8 d. išvadose Komisija pripažino ypatingą Europos klimato kaitos programos ir Žaliąją knygą pagrįsto darbo svarbą ir pabrėžė neatidėliotiną būtinybę Bendrijos lygmeniu imtis konkrečių veiksmų.
- (2) Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1600/2002/EB ⁽⁵⁾ parengtoje šeštojoje Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programoje klimato kaitai skatinama skirti pirmaeilius veiksmus ir numatoma iki 2005 m. parengti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje. Toje programoje pripažįstama, kad Bendrija šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas iki 2008–2012 m. metų, palyginti su 1990 m. lygiais, yra išipareigojusi sumažinti 8 % ir, kad palyginti su 1990 m. lygiais, bendrą šiltnamio efektą sukeliančių dujų ilgainiui emisijas teks mažinti maždaug 70 %.

⁽¹⁾ OL C 75 E, 2002 3 26, p. 33.

⁽²⁾ OL C 221, 2002 9 17, p. 27.

⁽³⁾ OL C 192, 2002 8 12, p. 59.

⁽⁴⁾ 2002 m. spalio 10 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2003 m. kovo 18 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 125 E, 2003 5 27, p. 72), 2003 m. liepos 2 d. Europos Parlamento sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje) ir 2003 m. liepos 22 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁵⁾ OL L 242, 2002 9 10, p. 1.

▼B

- (3) Galutinis Jungtinių Tautų bendrosios konvencijos dėl klimato kaitos, kuri buvo patvirtinta 1993 m. gruodžio 15 d. Tarybos sprendimu 94/69/EB dėl Jungtinių Tautų bendrosios konvencijos dėl klimato kaitos pasirašymo ⁽¹⁾ tikslas – užtikrinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų tokių koncentracijų atmosferoje stabilizavimą, kad klimato sistema būtų apsaugota nuo pavojingo antropogeninio poveikio.
- (4) Įsigaliojęs Kioto protokolas, kuris buvo patvirtintas 2002 m. balandžio 25 d. Tarybos sprendimu 2002/358/EB dėl Jungtinių Tautų bendrosios konvencijos dėl klimato kaitos Kioto protokolo patvirtinimo Europos bendrijos vardu ir bendro jame numatytų įsipareigojimų vykdymo ⁽²⁾, Bendriją ir jos valstybes nares įpareigoja protokolo A priede išvardytą antropogeninės kilmės šiltnamio efektą sukeliančių dujų bendrą emisiją, palyginti su 1990 m. lygiais, 2008–2012 m. sumažinti 8 %.
- (5) Bendrija ir jos valstybės narės savo įsipareigojimus pagal Kioto protokolą mažinti antropogeninės kilmės šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas susitarė vykdyti bendrai, laikydamosi Sprendimo 2002/358/EB. Šia direktyva siekiama, kuriant efektyvią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų Europos rinką ir darant kuo mažesnę įtaką ekonomikos plėtrai bei užimtumui, padėti veiksmingiau vykdyti Europos bendrijos ir jos valstybių narių įsipareigojimus.
- (6) 1993 m. birželio 24 d. Tarybos sprendimas 93/389/EEB dėl CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ⁽³⁾ nustatė šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų monitoringo ir įvertinimo, ar laikomasi įsipareigojimų dėl tų emisijų, mechanizmą. Šis mechanizmas valstybėms narėms padės nustatyti bendrą leidžiamų suteikti leidimų skaičių.
- (7) Bendrijos nuostatos, susijusios su valstybių narių leidimų suteikimu, yra būtinos, siekiant, kad būtų prisidedama išsaugant vidaus rinkos vientisumą ir išvengiant konkurencijos iškraipymo.
- (8) Suteikdamos leidimus, valstybės narės turėtų atsižvelgti į galimybę organizuojant gamybinius procesus mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.
- (9) Valstybės narės gali numatyti, kad leidimus, kurie nuo 2008 m. galioja penkerius metus, suteiks vien tiems asmenims, atitinkančius išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą, kurį tie asmenys savo nacionalinėje teritorijoje užtikrino per trijų metų laikotarpį, prasidedantį 2005 m.

⁽¹⁾ OL L 33, 1994 2 7, p. 11.

⁽²⁾ OL L 130, 2002 5 15, p. 1.

⁽³⁾ OL L 167, 1993 7 9, p. 31. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Sprendimu 1999/296/EB (OL L 117, 1999 5 5, p. 35).

▼B

- (10) Prasidėjus minėtam penkerių metų laikotarpiui, kitai valstybei narei perleidžiant leidimus, reikės atitinkamai keisti Kioto protokolu patvirtintas emisijas.
- (11) Valstybės narės privalėtų užtikrinti, kad tam tikrą veiklą vykdančios ūkio subjektai turėtų leidimą šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijai ir kad jie stebėtų su ta veikla susijusių nustatytų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas ir praneštų apie jas.
- (12) Valstybės narės turėtų nustatyti už šios direktyvos pažeidimą taikomų nuobaudų skyrimo taisykles ir užtikrinti, kad tos nuobaudos būtų taikomos. Jos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.
- (13) Siekiant, kad būtų užtikrinamas skaidrumas, visuomenei turėtų būti prieinama su leidimų suteikimu ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų monitoringo rezultatais susijusi informacija, kuriai būtų taikomi tik 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ⁽¹⁾ nustatyti apribojimai.
- (14) Valstybės narės turėtų pateikti pagal 1991 m. gruodžio 23 d. Tarybos direktyvą 91/692/EEB, standartizuojančią ir racionalizuojančią ataskaitas apie tam tikrą su aplinka susijusių direktyvų įgyvendinimą ⁽²⁾, parengtą ataskaitą apie šios direktyvos įgyvendinimą.
- (15) Papildomi įrenginiai į Bendrijos sistemą turėtų būti įtraukiami laikantis šioje direktyvoje nustatytų nuostatų ir dėl to Bendrijos sistemą būtų galima pradėti taikyti kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, o ne vien anglies dioksido, emisijoms, *inter alia*, išmetamoms aliuminio ir chemijos pramonės.
- (16) Ši direktyva jokiai valstybei narei neturėtų kliudyti išlaikyti arba sukurti nacionalines leidimų sistemas, reguliuojančias kitų, o ne išvardytųjų I priede, arba įtrauktų į Bendrijos sistemą veiklų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas arba naudoti iš Bendrijos sistemos laikinai pašalintus įrenginius.
- (17) Valstybės narės — Kioto protokolo šalys — gali dalyvauti tarptautinėje šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemoje kartu su bet kuria į to protokolo B priedą įrašyta šalimi.
- (18) Bendrijos sistemą sujungus su šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemomis trečiojoje šalyse, padidėtų Bendrijos tikslo sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas išlaidų efektyvumas kaip nustatyta Sprendime 2002/358/EB dėl bendro įsipareigojimų vykdymo.

⁽¹⁾ OL L 41, 2003 2 14, p. 26.

⁽²⁾ OL L 377, 1991 12 31, p. 48.

▼B

- (19) Projektu pagrįsti mechanizmai, įskaitant bendrą įgyvendinimą (JI) ir švarios plėtros mechanizmą (CDM), yra svarbūs siekiant šiltnamio efektą sukeliančių dujų pasaulinės emisijos sumažinimo ir didinant Bendrijos sistemos veikimo išlaidų efektyvumą. Pagal atitinkamas Kioto protokolo ir Marakešo susitarimų nuostatas kartu su mechanizmais turėtų būti imamasi veiksmų valstybių viduje ir pastarieji dėl to sudarytų didelę pastangų, kurių imamasi, dalį.
- (20) Ši direktyva skatins dažniau taikyti mažai energijos naudojančias technologijas, įskaitant kombinuotą šilumos ir elektros energijos gamybos technologiją, išmetančią mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų pagaminamam produkcijos vienetui, tuo tarpu būsima Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl naudingosios šilumos paklausa energijos vidaus rinkoje pagrįstos bendros šilumos ir elektros energijos gamybos skatinimo specialiai ragins taikyti kombinuotas šilumos ir elektros energijos gamybos technologijas.
- (21) 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos direktyva 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės⁽¹⁾ nustato bendrą taršos prevencijos ir kontrolės tvarką, kurią taikant galima išduoti leidimus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijai. Direktyva 96/61/EB turėtų būti iš dalies pakeista, siekiant, kad būtų užtikrinta, jog šia direktyva nebūtų nustatytos ūkio subjekto įrenginio išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ribinės vertės ir, jog nepažeisdamos jokių kitų Direktyvos 96/61/EB reikalavimų, valstybės narės galėtų pasirinkti netaikyti anglies dioksidą veiklos vykdymo vietoje išmetantiems deginimo arba kitiems įrenginiams su energetiniu naudingumo koeficientu susijusių reikalavimų.
- (22) Ši direktyva yra suderinta su Jungtinių Tautų bendrąja konvencija dėl klimato kaitos ir Kioto protokolu. Ji turėtų būti svarstoma iš naujo atsižvelgiant į tos srities pokyčius ir paisant jos įgyvendinimo patirties bei pažangos, kuri buvo užtikrinta kontroliuojant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.
- (23) Emisijų leidimų sistema turėtų sudaryti Bendrijos ir valstybės narės lygmeniu įgyvendintos išsamios ir nuoseklios politikos visumos ir priemonių dalį. Nepažeisdamos Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo, jeigu veiklai galioja Bendrijos tvarka, valstybės narės gali svarstyti reguliuojamosios, fiskalinės ir kitokios politikos, kuria siekiama tų pačių tikslų, reikšmę. Pakartotinai svarstant direktyvą turėtų būti atsižvelgiama į tų tikslų įgyvendinimo mastą.
- (24) Nacionalinė politika gali būti apmokestinimo instrumentas, kuriuo būtų apribojamos laikinai neįtrauktų įrenginių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos.

⁽¹⁾ OL L 257, 1996 10 10, p. 26.

▼B

- (25) Politika ir priemonės valstybės narės ir Bendrijos lygmeniu turėtų būti įgyvendinamos visuose Europos Sąjungos ekonomikos, o ne tik pramonės ir energetikos sektoriuose, siekiant, kad iš esmės būtų sumažintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos. Komisija pirmiausia turėtų svarstyti politiką ir priemones Bendrijos lygmeniu, siekdama, kad transporto sektorius daugiausia prisidėtų prie to, jog Bendrija ir valstybės narės laikytųsi savo įsipareigojimų pagal Kioto protokolą dėl klimato kaitos.
- (26) Nepaisant įvairių rinka grindžiamų mechanizmų galimybių, Europos Sąjungos strategija klimato kaitai sumažinti turėtų būti kuriama remiantis Bendrijos programos ir Bendrijos kitų tipų nacionalinių ir tarptautinių veiksmų pusiausvyra.
- (27) Šioje direktyvoje atsižvelgiama į pagrindines teises ir laikomasi Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijoje pripažintų principų.
- (28) Šiai direktyvai įgyvendinti būtinos priemonės turėtų būti priimanos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽¹⁾.
- (29) Kadangi III priede pateiktų 1, 5 ir 7 kriterijų negalima keisti taikant komitologijos tvarką, pakeitimai, kurie bus daromi po 2012 m., turėtų būti priimami bendro sprendimo procedūra.
- (30) Kadangi siūlomų veiksmų tikslo — Bendrijos sistemos įsteigimo — valstybės narės negalėtų veiksmingai pasiekti veikdamos pavieniui ir kadangi atsižvelgiant į siūlomų veiksmų mastą bei padarinius to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Bendrija gali imtis priemonių. Atsižvelgiant į minėtame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą, šioje direktyvoje numatomos tik tam tikslui pasiekti būtinos priemonės,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

▼M2

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

▼B*1 straipsnis***Direktyvos turinys**

Ši direktyva nustato šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje (toliau — Bendrijos sistema), siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimas.

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

▼ M4

Šioje direktyvoje taip pat numatoma mažinti šiltnamio efektą sukeliančiųjų dujų emisijas, kad jos sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos.

Šioje direktyvoje taip pat yra nuostatos, skirtos didesniai kaip 20 % Bendrijos sumažinimo išpareigojimui įvertinti ir įgyvendinti ir kurios bus taikomos Bendrijai sudarius tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos ir pagal jį išpareigojus šiltnamio efektą sukeliančiųjų dujų emisijas sumažinti daugiau negu numatyta 9 straipsnyje, kaip matyti iš išpareigojimo dėl 30 %, kuris buvo patvirtintas Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo mėn.

▼ B*2 straipsnis***Taikymo sritis**

1. Ši direktyva taikoma I priede nurodytoms veikloms, kurias vykdant išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, ir II priede išvardytoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms.
2. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant jokio Direktyvos 96/61/EB reikalavimo.

▼ M2

3. Šios direktyvos taikymas Gibraltaro oro uostui neturi įtakos Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Karalystės atitinkamoms teisinėms pozicijoms ginčė dėl suverenųjų teritorijų, kurioje yra oro uostas.

▼ B*3 straipsnis***Sąvokų apibrėžimai**

Šioje direktyvoje taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

- a) „leidimas“ — tai tonos anglies dioksido ekvivalento išmetimo per nustatytą laiką leidimas, kuris galioja tik siekiant, kad būtų laikomasi šios direktyvos reikalavimų, ir kurį galima perleisti pagal šios direktyvos nuostatas;

▼ M2

- b) „emisijos“ — tai šiltnamio efektą sukeliančiųjų dujų išmetimai į atmosferą iš įrenginio šaltinių arba I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą vykdančio orlaivio išmetamos dujos, susijusios su ta veikla;

▼ M4

- c) šiltnamio efektą sukeliančios dujos — II priede išvardytos dujos ir kiti natūralūs ir antropogeninės kilmės dujiniai atmosferos komponentai, kurie absorbuoja ir pakartotinai išspinduliuoja infraraudonuosius spindulius;

▼ B

- d) „šiltnamio efektą sukeliančiųjų dujų emisijų leidimas“ — tai pagal 5 ir 6 straipsnius išduotas leidimas;
- e) „įrenginys“ — tai stacionarusis techninis įrenginys, kuriame vykdoma viena arba daugiau iš I priede išvardytų veiklų ir bet kokios su ja susijusios kitos veiklos, kurios techniniu požiūriu yra susijusios su toje vietoje vykdoma veikla ir kurios galėtų turėti įtakos emisijoms ir teršimui;

▼ B

- f) „operatorius“ — tai bet koks asmuo, kuris valdo ar kontroliuoja įrenginį arba, jeigu tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, kuriam dėl techninės įrenginio veiklos buvo suteikti sprendžiamieji ekonominiai įgaliojimai;
- g) „asmuo“ — tai kiekvienas fizinis arba juridinis asmuo;

▼ M4

- h) „naujas rinkos dalyvis“:
- įrenginys, vykdamas vieną arba daugiau I priede nurodytų veiklos rūšių ir kuriam po 2011 m. birželio 30 d. pirmą kartą išduotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimas, arba
  - įrenginys, pirmą kartą vykdamas veiklą, įtrauktą į Bendrijos sistemą pagal 24 straipsnio 1 arba 2 dalį, arba
  - įrenginys, vykdamas vieną arba daugiau I priede nurodytų veiklos rūšių arba veiklą, įtrauktą į Bendrijos sistemą pagal 24 straipsnio 1 arba 2 dalį, ir kurio pajėgumai buvo žymiai išplėsti po 2011 m. birželio 30 d.; tik tiek, kiek tai susiję su tokiu išplėtimu;

▼ B

- i) „visuomenė“ — tai vienas arba daugiau asmenų ir, atsižvelgiant į nacionalinės teisės aktus ar praktiką, asociacijos, organizacijos ar asmenų grupės;
- j) „anglies dioksido ekvivalento tona“ — tai metrinė anglies dioksido (CO₂) tona arba bet kokių kitų II priede išvardytų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kurio pasaulio klimato atšilimo potencialus dydis yra lygiavertis;

▼ M1

- k) „I priede išvardyta Šalis“ — tai į Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBKKK) I priedo sąrašą įrašyta Šalis, kuri yra ratifikavusi Kioto protokolą, kaip nurodyta Kioto protokolo 1 straipsnio 7 dalyje;
- l) „projekto veikla“ — tai projekto veikla, kurią patvirtino viena arba daugiau I priede išvardytų Šalių vadovaujantis Kioto protokolo 6 arba 12 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;
- m) „šiltnamio dujų (teršalų) emisijos mažinimo vienetas“ arba „TEMV“ — tai vienetas, išduotas vadovaujantis Kioto protokolo 6 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;
- n) „patvirtintas šiltnamio dujų (teršalų) emisijos mažinimo vienetas“ arba „PTEMV“ — tai vienetas, išduotas vadovaujantis Kioto protokolo 12 straipsniu ir pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtais sprendimais;

▼ M2

- o) „orlaivio naudotojas“ — tai asmuo, naudojantis orlaivį I priede nurodytai aviacijos veiklai vykdyti, arba orlaivio savininkas, jei to asmens tapatybė nežinoma ar jos nenurodo orlaivio savininkas;
- p) „komercinės oro transporto priemonės naudotojas“ — tai naudotojas, už atlygį visuomenei teikiantis reguliaraus ar nereguliaraus oro susisiekimo paslaugas, skirtas vežti keleivius, krovinius ar pašta;

▼ **M2**

- q) „administruojanti valstybė narė“ — tai valstybė narė, atsakinga už orlaivio naudotojo administravimą Bendrijos sistemoje pagal 18a straipsnio nuostatas;
- r) „aviacijos emisijos“ — tai emisijos, išmetamos iš I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai naudojamų orlaivių, kurie išskrenda iš valstybės narės teritorijoje esančio aerodromo ir atvyksta į tokį aerodromą iš trečiosios šalies;
- s) „ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijos“ — tai I priede nurodytai aviacijos veiklai naudojamų orlaivių metinio emisijų kiekio vidurkis 2004, 2005 ir 2006 kalendoriniais metais;

▼ **M4**

- t) kuro deginimas — kuro oksidacija, nesvarbu, kaip naudojama šiuo procesu gaminama šilumos, elektros arba mechaninė energija, ir ar vykdoma bet kokia kita su šiuo procesu tiesiogiai susijusi veikla, įskaitant išmetamųjų dujų šlapią valymą;
- u) elektros energijos gamybos įrenginys — įrenginys, kuriuo 2005 m. sausio 1 d. gaminta ar vėliau gaminama trečiosioms šalims parduoti skirta elektros energija ir kuriame nevykdoma jokia kita I priede nurodyta veikla, išskyrus „kuro deginimą“.

▼ **M2**

II SKYRIUS

AVIACIJA

*3a straipsnis***Taikymo sritis**

Šio skyriaus nuostatos taikomos leidimų, susijusių su I priede išvardytų rūšių aviacijos veikla, paskirstymui ir išdavimui.

*3b straipsnis***Aviacijos veiklos rūšys**

Iki 2009 m. rugpjūčio 2 d. Komisija pagal 23 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą parengia gaires dėl išsamaus I priede išvardytų aviacijos veiklos rūšių aiškinimo.

*3c straipsnis***Bendras aviacijai skirtų leidimų skaičius**

1. Nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. bendras orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičius lygus 97 % ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų kiekio.

2. ► **M4** 13 straipsnio 1 dalyje ◀ nurodytu laikotarpiu, kuris prasideda 2013 m. sausio 1 d. ir jei atliekant 30 straipsnio 4 dalyje numatytą peržiūrą nepadaroma pakeitimų kiekvienu vėlesniu laikotarpiu, bendras orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičius lygus 95 % ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų kiekio, padauginto iš laikotarpio metų skaičiaus.

▼ M2

Ši procentinė dalis gali būti peržiūrėta bendros šios direktyvos peržiūros metu.

3. Komisija peržiūri bendrą orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų skaičių laikydama 30 straipsnio 4 dalies.

4. Iki 2009 m. rugpjūčio 2 d. Komisija, remdamasi geriausiais turimais duomenimis, priima sprendimą dėl ankstesnio laikotarpio aviacijos emisijų ir dėl faktine eismo informacija pagrįstos sąmatos. Šį sprendimą svarsto 23 straipsnio 1 dalyje nurodytas komitetas.

*3d straipsnis***Aviacijai skirtų leidimų paskirstymas aukcione**

1. 3c straipsnio 1 dalyje nurodytu laikotarpiu aukcione parduodama 15 % leidimų.

2. Nuo 2013 m. sausio 1 d. 15 % leidimų parduodama aukcione. Ši procentinė dalis gali būti padidinta atsižvelgiant į bendros šios direktyvos peržiūros rezultatus.

3. Priimamas reglamentas, kuriame pateikiamos išsamios nuostatos dėl valstybių narių aukcione parduotinų leidimų, kurių neprivaloma išduoti nemokamai pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis arba 3f straipsnio 8 dalį. Leidimų skaičius, kurį kiekviena valstybė narė turės parduoti aukcione kiekvienu laikotarpiu, yra proporcingas šiai valstybei narei tenkančiai bendrai visoms valstybėms narėms ataskaitiniais metais priskirtų aviacijos emisijų daliai, apie kurią pranešama pagal 14 straipsnio 3 dalį ir kuri patikrinama pagal 15 straipsnį. 3c straipsnio 1 dalyje nurodytu laikotarpiu ataskaitiniais metais laikomi 2010 m., o kiekvienu 3c straipsnyje nurodytu vėlesniu laikotarpiu ataskaitiniais metais laikomi kalendoriniai metai, kurie pasibaigia likus 24 mėnesiams iki laikotarpio, kuriuo vyks aukcionas, pradžios.

Tas reglamentas, kuriuo siekiama iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, priimamas pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

4. Valstybės narės nustato, kaip bus naudojamos leidimų pardavimo aukcione gautos pajamos. Šios pajamos turėtų būti naudojamos klimato kaitos problemoms ES ir trečiosiose šalyse spręsti, *inter alia*, išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui, prisitaikymui prie klimato kaitos poveikio ES ir trečiosiose šalyse, ypač besivystančiose šalyse, mokslinių tyrimų ir pokyčių finansavimui siekiant sušvelninti šį poveikį ir prisitaikyti, ypač aeronautikos ir oro transporto srityse, išmetamų dujų kiekio naudojant nedidelį teršalų kiekį išmetantį transportą sumažinimui ir Bendrijos sistemos administravimo išlaidų padengimui. Aukcione gautos įplaukos taip pat turėtų būti naudojamos įnašams į Pasaulinį energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių fondą padengti bei priemonėms, kurios padėtų užkirsti kelią miškų kirtimui, finansuoti.

Valstybės narės praneša Komisijai apie veiksmus, kurių imtasi pagal šią dalį.

▼ **M2**

5. Informacija, pateikta Komisijai pagal šią direktyvą, neatleidžia valstybių narių nuo įpareigojimo teikti informaciją, nustatyto Sutarties 88 straipsnio 3 dalyje.

*3e straipsnis***Leidimų paskirstymas ir išdavimas orlaivių naudotojams**

1. Kiekvienu 3c straipsnyje nurodytu laikotarpiu kiekvienas orlaivio naudotojas gali kreiptis dėl nemokamai skiriamų leidimų. Paraišką galima pateikti perduodant administruojančios valstybės narės kompetentingai institucijai patikrintus I priede nurodytų rūšių aviacijos veiklos, kurią vykdė tas orlaivio naudotojas, tonkilometrių duomenis už stebėsenos metus. Šiame straipsnyje stebėsenos metais laikomi kalendoriniai metai, kurie pasibaigia likus 24 mėnesiams iki laikotarpio, su kuriuo jie susiję pagal IV ir V priedus, pradžios arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – 2010 m. Kiekviena paraiška pateikiama likus ne mažiau kaip 21 mėnesiui iki laikotarpio, su kuriuo ji yra susijusi, pradžios arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – iki 2011 m. kovo 31 d.

2. Likus ne mažiau kaip aštuoniolikai mėnesių iki laikotarpio, su kuriuo yra susijusi paraiška, pradžios, arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – iki 2011 m. birželio 30 d. – valstybės narės paraiškas, gautas pagal 1 dalį, pateikia Komisijai.

3. Likus ne mažiau kaip penkiolikai mėnesių iki kiekvieno 3c straipsnio 2 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios arba 3c straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio atveju – iki 2011 m. rugsėjo 30 d. – Komisija apskaičiuoja ir priima sprendimą, nurodanti:

- a) bendrą leidimų skaičių, kuris turi būti paskirstytas tam laikotarpiui pagal 3c straipsnį;
- b) leidimų, kurie turi būti parduoti aukcione tuo laikotarpiu pagal 3d straipsnį, skaičių;
- c) leidimų, numatytų specialiame orlaivių naudotojams skirtame rezerve, skaičių tuo laikotarpiu pagal 3f straipsnio 1 dalį;
- d) leidimų, kurie turi būti paskirstyti nemokamai tuo laikotarpiu, skaičių, iš a punkte nurodyto patvirtinto bendro leidimų skaičiaus atėmus b ir c punktuose nurodytų leidimų skaičių; ir
- e) atskaitos dydį, kuriuo turi būti remiamasi nemokamai paskirstant leidimus orlaivių naudotojams, kurių paraiškos buvo pateiktos Komisijai pagal 2 dalį.

Atskaitos dydis, nurodytas e punkte, kuris išreiškiamas leidimais tonkilometriams, apskaičiuojamas d punkte nurodytą leidimų skaičių dalijant iš tonkilometrių duomenų, nurodytų Komisijai pagal 2 dalį pateiktose paraiškose, sumos.

▼ **M2**

4. Per tris mėnesius nuo Komisijos sprendimo priėmimo dienos pagal 3 dalį dienos kiekviena administruojanti valstybė narė apskaičiuoja ir paskelbia:

- a) bendrą kiekvienam orlaivio naudotojui, kuris pateikė paraišką Komisijai pagal 2 dalį, paraiškos laikotarpiui skirtų leidimų skaičių, apskaičiuotą paraiškoje nurodytus tonkilometrų duomenis dauginant iš atskaitos dydžio, nurodyto 3 dalies e punkte; ir
- b) kiekvienam orlaivio naudotojui kiekvieniems metams skirtų leidimų skaičių, kuris nustatomas bendrą pagal a punktą apskaičiuotą visam laikotarpiui tam naudotojui skirtų leidimų skaičių dalijant iš laikotarpio, kuriuo tas orlaivio naudotojas vykdo I priede nurodytą aviacijos veiklą, metų skaičiaus.

5. Iki 2012 m. vasario 28 d., o vėliau kasmet iki vasario 28 d. administruojančios valstybės narės kompetentinga institucija kiekvienam orlaivio naudotojui išduoda tam orlaivio naudotojui tiems metams pagal šį straipsnį arba 3f straipsnį skirtų leidimų skaičių.

*3f straipsnis***Specialus tam tikriems orlaivių naudotojams skirtas rezervas**

1. Kiekvienu 3c straipsnio 2 dalyje nurodytu laikotarpiu 3 % paskirstytino bendro leidimų skaičiaus atidedama į specialų rezervą, skirtą orlaivių naudotojams:

- a) kurie pradeda vykdyti I priede nurodytą aviacijos veiklą praėjus tiems stebėsenos metams, už kuriuos buvo pateikti tonkilometrų duomenys pagal 3e straipsnio 1 dalį už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį; arba
- b) kurių tonkilometrų duomenys vidutiniškai kasmet padidėja daugiau nei 18 %, lyginant stebėsenos metus, už kuriuos pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrų duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir antruosius to laikotarpio kalendorinius metus;

ir kurių veikla pagal a punktą arba papildoma veikla pagal b punktą, nėra veikla, kuria visiškai ar iš dalies tęsiama kito orlaivio naudotojo anksčiau vykdyta aviacijos veikla.

2. Reikalavimus pagal 1 dalį atitinkantis orlaivio naudotojas gali kreiptis dėl nemokamai iš specialiojo rezervo skiriamų leidimų pateikdamas paraišką jį administruojančios valstybės narės kompetentingai institucijai. Paraiška pateikiama 3c straipsnio 2 dalyje nurodyto laikotarpio, su kuriuo ji yra susijusi, trečiaisiais metais iki birželio 30 d.

Pagal 1 dalies b punktą orlaivių naudotojui išduodama ne daugiau, kaip 1 000 000 leidimų.

▼ M2

3. Paraiškoje pagal 2 dalį:
  - a) pateikiami patikrinti I priede nurodytų rūšių aviacijos veiklos, kurią orlaivio naudotojas vykdė 3c straipsnio 2 dalyje nurodyto laikotarpio, su kuriuo yra susijusi paraiška, antraisiais kalendoriniais metais, tonkilometrių duomenys pagal IV ir V priedus;
  - b) pateikiami įrodymai, kad yra įvykdyti reikalavimų pagal 1 dalį kriterijai; ir
  - c) orlaivių naudotojų, kuriems taikomas 1 dalies b punktas, atveju nurodoma:
    - i) tonkilometrių už skrydžius, kuriuos tas orlaivio naudotojas vykdė tais stebėsenos metais, kai pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrių duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir to laikotarpio antraisiais kalendoriniais metais santykio procentinio dydžio padidėjimas;
    - ii) tonkilometrių už skrydžius, kuriuos tas orlaivio naudotojas vykdė tais stebėsenos metais, kai pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrių duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir to laikotarpio antraisiais kalendoriniais metais santykio grynasis padidėjimas; ir
    - iii) tonkilometrių už skrydžius, kuriuos tas orlaivio naudotojas vykdė tais stebėsenos metais, kai pagal 3e straipsnio 1 dalį buvo pateikti tonkilometrių duomenys už 3c straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį, ir to laikotarpio antraisiais kalendoriniais metais santykio grynasis padidėjimas, viršijantis 1 dalies b punkte nurodytą procentinį dydį.
4. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo paraiškos pateikimo pagal 2 dalį termino, valstybės narės pateikia Komisijai pagal tą dalį gautas paraiškas.
5. Ne vėliau kaip per dvylika mėnesių nuo paraiškos pateikimo pagal 2 dalį termino, Komisija priima sprendimą dėl atskaitos dydžio, kuriuo turi būti remiamasi nemokamai paskirstant leidimus orlaivių naudotojams, kurių paraiškos buvo pateiktos Komisijai pagal 4 dalį.

Laikantis 6 dalies nuostatų, atskaitos dydis apskaičiuojamas specialiajame rezerve esančių leidimų skaičių dalijant iš toliau nurodytų duomenų sumos:

- a) tonkilometrių duomenų, įtrauktų į Komisijai pateiktas paraiškas pagal 3 dalies a punktą ir 4 dalį – orlaivio naudotojų, kuriems taikomas 1 dalies a punktas, atveju; ir
  - b) tonkilometrių grynojo padidėjimo, viršijančio 1 dalies b punkte nurodytą procentinį dydį, įtraukto į Komisijai pateiktas paraiškas pagal 3 dalies c punkto iii papunktį ir 4 dalį – orlaivio naudotojų, kuriems taikomas 1 dalies b punktas, atveju.
6. Taikant 5 dalį nurodytą atskaitos dydį, metams skirtų leidimų skaičius, išreikštas tonkilometrais, neturi būti didesnis už orlaivių naudotojams pagal 3e straipsnio 4 dalį metams skirtų leidimų skaičių, išreikštą tonkilometrais.

▼ **M2**

7. Per tris mėnesius nuo Komisijos sprendimo priėmimo pagal 5 dalį dienos kiekviena administruojanti valstybė narė apskaičiuoja ir paskelbia:

a) leidimų, skirtų iš specialiojo rezervo kiekvienam orlaivio naudotojui, kurio paraiška pateikta Komisijai pagal 4 dalies nuostatas, skaičių. Šis skirtų leidimų skaičius apskaičiuojamas atskaitos dydį, nurodytą 5 dalyje, dauginant iš:

i) tonkilometrių duomenų, įtrauktų į Komisijai pateiktas paraiškas pagal 3 dalies a punktą ir 4 dalį – orlaivio naudotojo, kuriam taikomas 1 dalies a punktas, atveju;

ii) tonkilometrių grynojo padidėjimo, viršijančio 1 dalies b punkte nurodytą procentinį dydį, įtraukto į Komisijai pateiktą paraišką pagal 3 dalies c punkto iii papunktį ir 4 dalį – orlaivio naudotojo, kuriam taikomas 1 dalies b punktas, atveju; ir

b) kiekvienam orlaivio naudotojui kiekvieniems metams skirtų leidimų skaičių, kuris nustatomas pagal a punktą skirtų leidimų skaičių dalijant iš pilnų kalendorinių metų, likusių 3c straipsnio 2 dalyje nurodytame laikotarpyje, su kuriuos susijęs tas leidimų paskirstymas.

8. Valstybės narės aukcione parduoda iš specialiojo rezervo nepaskirtus leidimus.

9. Komisija gali nustatyti išsamias taisykles dėl specialiojo rezervo veikimo pagal šį straipsnį, įskaitant atitikimo reikalavimų kriterijams pagal 1 dalį įvertinimą. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

*3g straipsnis***Stebėsenos ir ataskaitų teikimo planai**

Administruojanti valstybė narė užtikrina, kad kiekvienas orlaivio naudotojas pateiktų tos valstybės narės kompetentingai institucijai stebėsenos planą, kuriame būtų nustatytos priemonės, skirtos stebėti emisijų kiekius bei tonkilometrių duomenis ir teikti ataskaitas apie juos paraiškos pagal 3e straipsnį tikslais, ir užtikrina, kad tokius planus patvirtintų kompetentingos institucijos laikydamosi ► **M4** 14 straipsnyje nurodyto reglamento ◀.

III SKYRIUS

STACIONARŪS ĮRENGINIAI*3h straipsnis***Taikymo sritis**

Šio skyriaus nuostatos taikomos šiltnamio efektą sukeliančių dujų leidimams ir leidimų, susijusių su I priede išvardytų rūšių veikla, išskyrus aviacijos veiklą, paskirstymui ir išdavimui.

▼M4*4 straipsnis***Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimai**

Valstybės narės užtikrina, kad nuo 2005 m. sausio 1 d. jokių įrenginių nevykdytų I priede išvardytos veiklos, kurią vykdant išmetamos su ja susijusios šiltnamio efektą sukeliančios dujos, jeigu įrenginio operatorius neturi kompetentingos institucijos pagal 5 ir 6 straipsnį išduoto leidimo arba jeigu įrenginiui pagal 27 straipsnį netaikomi Bendrijos sistemos reikalavimai. Tai taip pat taikoma ir 24 straipsnyje nurodytiems įrenginiams.

▼B*5 straipsnis***Paraiškos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimui išduoti**

Prie kompetentingai institucijai įteikiamos paraiškos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimui išduoti pridedamas aprašymas:

- a) įrenginio ir juo vykdomos veiklos, įskaitant naudojamą technologiją;
- b) žaliavų ir pagalbinių medžiagų, kurias naudojant galima I priede išvardytų dujų emisija;
- c) įrenginio šaltinių, iš kurių išmetamos I priede išvardytos dujos; ir
- d) priemonių, numatytų stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją ir teikti ataskaitas laikantis 14 straipsnyje nurodyto reglamento.

▼M4**▼B**

Prie paraiškos taip pat pridedama šio straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytos išsamios informacijos ne techninė santrauka.

*6 straipsnis***Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo sąlygos ir jo turinys**

1. Kompetentinga institucija išduoda šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą, kuriuo suteikiamas įgaliojimas iš viso įrenginio arba jo dalies išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, jeigu ji yra įsitikinusi, kad operatorius sugebės stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas ir pranešti apie jas.

Leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas galima taikyti vienam arba keliems toje pačioje vietoje to paties operatoriaus eksploatuojamiems įrenginiams.

▼M4

Kompetentinga institucija bent kas penkerius metus peržiūri šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą ir padaro visus reikiamus pakeitimus.

▼B

2. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimuose pateikiama:

- a) operatoriaus pavadinimas ir adresas;
- b) veiklų ir įrenginio emisijų aprašymas;

▼ **M4**

c) stebėsenos planas, kuris atitinka 14 straipsnyje nurodytame reglamente numatytus reikalavimus. Valstybės narės gali leisti operatoriams atnaujinti stebėsenos planus nekeičiant leidimo. Operatoriai pakeistus stebėsenos planus pateikia kompetentingai institucijai, kad ji juos patvirtintų.

▼ **B**

d) ataskaitų pateikimo reikalavimai; ir

▼ **M2**

e) įsipareigojimas atsisakyti leidimų, išskyrus pagal II skyrių išduotus leidimus, prilygstančių bendram įrenginio emisijų kiekiui kiekvienais kalendoriniais metais, patikrintam pagal 15 straipsnį, per keturis mėnesius nuo tų metų pabaigos.

▼ **M4***7 straipsnis***Su įrenginiais susiję pakeitimai**

Operatorius kompetentingą instituciją informuoja apie visus numatomus įrenginio pobūdžio ar veikimo pakeitimus arba jo pajėgumų išplėtimą, arba žymų jų sumažinimą, dėl ko gali tekti atnaujinti šiltnamio efekta sukeliančių dujų emisijų leidimą. Reikiamais atvejais kompetentinga institucija atnaujina leidimą. Jeigu keičiasi įrenginio operatoriaus tapatybė, kompetentinga institucija atnaujina leidimą, kuriame įrašo naujo operatoriaus pavadinimą ir adresą.

▼ **B***8 straipsnis***Derinimas su Direktyva 96/61/EB**

Valstybės narės imasi būtinų priemonių, siekdamas, jeigu įrenginiais vykdomos Direktyvos 96/61/EB I priede nurodytos veiklos, kad šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimo išdavimo sąlygos ir tvarka būtų derinamos su toje direktyvoje numatytosiomis taikyti išduodant leidimą. Šios direktyvos 5, 6 ir 7 straipsnių reikalavimus galima sujungti su Direktyva 96/61/EB numatyta tvarka.

▼ **M4***9 straipsnis***Visas Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekis**

Nuo 2013 m. kasmet išduodamas visas Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekis turi mažėti tolygiai, pradėdant skaičiuoti nuo 2008–2012 m. laikotarpio vidurio. Apyvartinių taršos leidimų kiekis turi mažėti mažėja pagal 1,74 % linijinį koeficientą, palyginti su vidutiniu metiniu bendru apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės išduoda pagal Komisijos sprendimus dėl 2008–2012 m. nacionalinių paskirstymo planų, kiekiu. ► **A1** Visas leidimų kiekis Bendrijos mastu, įstojus Kroatijai, bus padidintas tik leidimų, kuriuos Kroatija parduoda aukcione pagal 10 straipsnio 1 dalį, kiekiu. ◀

Iki 2010 m. birželio 30 d. Komisija paskelbia visą 2013 m. Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekį, kuris apskaičiuojamas remiantis bendru apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės išdavė arba turi išduoti pagal Komisijos sprendimus dėl 2008–2012 m. nacionalinių paskirstymo planų, kiekiu.

▼M4

Po 2020 m. Komisija peržiūri linijinį koeficientą ir, jei reikia, pateikia pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai, siekiant iki 2025 priimti sprendimą.

*9a straipsnis***Viso Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekio koregavimas**

1. Įrenginiams, kurie pagal 24 straipsnio 1 dalį į Bendrijos sistemą įtraukiami 2008–2012 m., nuo 2013 m. sausio 1 d. išduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekis koreguojamas atsižvelgiant į vidutinį metinį apyvartinių taršos leidimų, išduotų tiems įrenginiams jų įtraukimo į sistemą laikotarpiu, kiekį, kuris savo ruožtu koreguojamas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

2. Jei įrenginiai, kuriais vykdoma I priede išvardytų rūšių veikla, į Bendrijos sistemą įtraukiami tik nuo 2013 m., valstybės narės užtikrina, kad tokių įrenginių operatoriai atitinkamai kompetentingai institucijai pateiktų tinkamai pagrįstus ir nepriklausomai patikrintus emisijos duomenis, kad į juos būtų galima atsižvelgti koreguojant visos Bendrijos išduotinių apyvartinių taršos leidimų skaičių.

Visi šie duomenys atitinkamai kompetentingai institucijai pateikiami ne vėliau kaip 2010 m. balandžio 30 d., vadovaujantis pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtomis nuostatomis.

Jei pateikti duomenys yra tinkamai pagrįsti, kompetentinga institucija ne vėliau kaip 2010 m. birželio 30 d. juos praneša Komisijai, ir atitinkamai koreguojamas išduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekis, pakoreguotas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą. Įrenginių, išmetančių kitas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, nei anglies dioksidas, atveju kompetentinga institucija gali pranešti mažesnę išmetamų dujų kiekį pagal jų emisijų mažinimo potencialą.

3. Komisija ne vėliau 2010 m. rugsėjo 30 d. paskelbia 1 ir 2 dalyse minėtus pakoreguotus kiekius.

4. Įrenginiams, kurie pagal 27 straipsnį neįtraukti į Bendrijos sistemą, nuo 2013 m. sausio 1 d. išduotinių visos Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekis sumažinamas siekiant atspindėti vidutinę metinę patikrintą šių įrenginių emisiją 2008–2010 m., patikslintą 9 straipsnyje nurodytu linijiniu koeficientu.

*10 straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcione**

1. Nuo 2013 m. visus apyvartinius taršos leidimus, išskyrus tuos, kurie suteikiami nemokamai pagal 10a ir 10c straipsnį, valstybės narės parduoda aukcionuose. Ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 31 d. Komisija nustato ir paskelbia numatytą aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų kiekį.

▼ **M4**

2. Visą apyvartinių taršos leidimų, kuriuos kiekviena valstybė narė parduoda aukcione, kiekį sudaro:

- a) 88 % visų apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcione, paskirstytų valstybėms narėms dalimis, kurios atitinka tam tikros valstybės narės 2005 m. patikrintą emisijų dalį Bendrijos sistemoje arba 2005–2007 m. laikotarpio vidurkį, pasirenkant didesniąją iš šių dydžių;
- b) 10 % visų apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcione, paskirstytų tam tikroms valstybėms narėms siekiant solidarumo ir ekonomikos augimo Bendrijoje; todėl leidimų, kuriuos tos valstybės narės parduoda aukcione pagal a punktą, skaičius padidinamas IIa priede nurodyta procentine dalimi; ir
- c) 2 % viso apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcionuose, kiekio paskirstomi toms valstybėms narėms, kurių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos 2005 m. buvo bent 20 % mažesnės už normą baziniais metais, kuri joms taikoma pagal Kioto protokolą. Šios procentinės dalies paskirstymas atitinkamoms valstybėms narėms nustatytas IIb priede.

Taikant a punktą, valstybių narių, kurios 2005 m. nedalyvavo Bendrijos sistemoje, apyvartinių taršos leidimų dalis apskaičiuojama naudojant jų pagal 2007 m. Bendrijos sistemą patikrintus emisijų duomenis.

Jei būtina, b ir c punktuose minėti procentiniai dydžiai proporcingai koreguojami taip, kad būtų paskirstyta atitinkamai 10 % ir 2 % apyvartinių taršos leidimų.

3. Valstybės narės turi nustatyti, kaip naudojamos apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione gautos pajamos. Ne mažiau kaip 50 % pajamų, gautų parduodant apyvartinius taršos leidimus aukcione pagal 2 dalį, įskaitant visas pajamas, gautas iš aukcionų pagal tos dalies b ir c punktus, arba šių pajamų vertės finansinis atitikmuo, turėtų būti naudojami vienam ar daugiau iš šių tikslų:

- a) mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų kiekį, be kita ko finansuojant įnašus į Pasaulinį energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondą bei Prisitaikymo fondą, įsteigtą Poznanėje vykusios Konferencijos dėl klimato kaitos (COP 14 ir COP/MOP 4) metu, prisitaikyti prie klimato kaitos padarinių ir finansuoti mokslinius tyrimus bei technologijų plėtrą ir demonstracinius projektus, kuriais siekiama mažinti emisijų ir prisitaikyti prie klimato kaitos, įskaitant dalyvavimą iniciatyvose pagal Europos strateginį energetikos technologijų planą ir Europos technologijų platformose;
- b) plėtoti atsinaujinančiosios energijos išteklius, kad būtų galima įvykdyti Bendrijos išpareigojimą iki 2020 m. 20 % visos energijos gauti iš atsinaujinančiųjų išteklių, ir plėtoti kitas technologijas, kuriomis prisidedama pereinant prie saugios ir tvarios ekonomikos, kai išmetami nedideli anglies dioksido kiekiai, ir kurios padeda įvykdyti Bendrijos išpareigojimą iki 2020 m. 20 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą;
- c) finansuoti priemones, kuriomis siekiama išvengti miškų kirtimo ir įveisti miškus bei juos atželdinti besivystančiose šalyse, kurios ratifikavo būsimą tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos; perduoti šioms šalims technologijas ir padėti lengviau prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio jose;

▼ **M4**

- d) padėti skatinti sekvestraciją pasitelkiant miškininkystę Bendrijoje;
- e) užtikrinti aplinkai nežalingą CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, ypač iš kietą iškastinį kurą deginančių jėgainių ir daugelio pramonės sektorių ir jų pošakių, įskaitant trečiąsias šalis;
- f) skatinti perėjimą prie nedidelį kiekį teršalų išmetančių ir viešojo transporto priemonių;
- g) finansuoti mokslinius tyrimus bei technologijų plėtrą energijos vartojimo efektyvumo ir švarių technologijų srityje tuose sektoriuose, kuriuos apima ši direktyva;
- h) taikyti priemones, skirtas padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir pastatų šiluminę izoliaciją ar suteikti finansinę paramą, siekiant spręsti socialinius klausimus, susijusius su mažesnes ir vidutines pajamas gaunančiais namų ūkiais;
- i) padengti Bendrijos sistemos valdymo administracines išlaidas.

Laikoma, kad valstybės narės įvykdė šios dalies nuostatas, jei jos turi ir įgyvendina fiskalinės arba finansinės paramos politiką, įskaitant visų pirma trečiojoje šalyse, arba vidaus reguliavimo politiką, kuria subalansuojama pirmoje pastraipoje nurodytiems tikslams skirta finansinė parama, sudaranti mažiausiai 50 % pajamų, gautų iš prekybos apyvartiniais taršos leidimais aukcionuose, kaip nurodyta 2 dalyje, įskaitant pajamas iš aukcionų, nurodytas 2 dalies b ir c punktuose.

Valstybės narės pagal Sprendimą Nr. 280/2004/EB teikiamose ataskaitose informuoja Komisiją apie pajamų naudojimą ir veiksmus, kurių imtasi pagal šią dalį.

4. Iki 2010 m. birželio 30 d. Komisija priima reglamentą dėl aukcionų terminų, administravimo ir kitų aspektų, kad jie būtų rengiami atvirai, skaidriai, suderintai ir nediskriminuojant. Siekiant šio tikslo procesas turėtų būti nuspėjamas, ypač kiek tai susiję su aukcionų laiku ir seka bei numatytu parduodamų apyvartinių taršos leidimų kiekiu. ► **M5** Kai vertinimas patvirtina, kad atskiruose sektoriuose neturėtų atsirasti jokio didelio poveikio sektoriams ar jų pošakiams, kuriems gresia didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, siekiant užtikrinti tinkamą rinkos veikimą, Komisija išimtinėmis aplinkybėmis gali pritaikyti laikotarpio, nurodyto 13 straipsnio 1 dalyje ir prasidedančio 2013 m. sausio 1 d., tvarkaraštį. Komisija atlieka ne daugiau kaip vieną tokį pritaikymą daugiausiai 900 mln. leidimų. ◀

Aukcionai rengiami taip, kad:

- a) operatoriams, visų pirma visoms MVL, kurioms taikoma Bendrijos sistema, būtų užtikrinamos visos, sąžiningos ir teisingos galimybės juose dalyvauti;
- b) visiems dalyviams būtų užtikrinama prieiga prie tos pačios informacijos tuo pačiu metu ir kad dalyviai nepakenktų aukcionų sistemos veikimui;

▼ **M4**

c) aukcionų rengimas ir dalyvavimas juose būtų ekonomiškai efektyvus ir būtų išvengta nepagrįstų administracinių išlaidų; bei

d) mažiems teršėjams būtų suteikta prieiga prie apyvartinių taršos leidimų.

Ši priemonė, skirta šios direktyvos neesminėms nuostatoms iš dalies pakeisti ją papildant, priimama laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nustatytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

Valstybės narės pateikia ataskaitą apie tinkamą kiekvieno aukciono taisyklių, visų pirma sąžiningos ir atviros galimybės dalyvauti, skaidrumo, kainodaros ir techninių bei veiklos aspektų, įgyvendinimą. Šios ataskaitos pateikiamos per mėnesį po įvykusio aukciono ir paskelbiamos Komisijos tinklavietėje.

5. Komisija stebi, kaip veikia Europos anglies dioksido rinka. Kasmet ji pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje aptariama, kaip veikia anglies dioksido rinka, įskaitant aukcionų vykdymą, aptariamas likvidumas ir parduotų leidimų kiekis. Prireikus valstybės narės užtikrina, kad visa reikiama informacija būtų pateikta Komisijai vėliausiai prieš du mėnesius iki ji priima ataskaitą.

*10a straipsnis***Nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamoju laikotarpiu Bendrijos taisyklės**

1. Ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 31 d. Komisija priima visai Bendrijai taikomas ir visiškai suderintas įgyvendinimo priemones dėl apyvartinių taršos leidimų paskirstymo pagal 4, 5, 7 ir 12 dalis, įskaitant 19 dalies suderintam taikymui būtinas nuostatas.

Tokios priemonės, skirtos šios direktyvos neesminėms nuostatoms iš dalies pakeisti ją papildant, priimamos laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

Pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis kiek įmanoma apibrėžiami visos Bendrijos *ex ante* santykiniai taršos rodikliai siekiant užtikrinti, kad leidimai būtų skirstomi skatinant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas bei naudoti efektyviai energiją vartojančias technologijas, atsižvelgiant į efektyviausius metodus, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo termifikaciją, veiksmingą energijos gaminimą iš dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą, transportavimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai, ir kad nebūtų skatinama didinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų. Nemokami leidimai jokiai elektros energijos gamybai nesuteikiami, išskyrus 10c straipsnyje numatytus atvejus ir elektrą, gaminamą iš dujų atliekų.

Iš esmės, kiekvienam sektoriui ir jo pošakiui taikomas santykinis taršos rodiklis apskaičiuojamas nuo galutinio produkto, o ne nuo žaliavų, siekiant, kad per visą atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio gamybos procesą būtų kuo labiau sumažintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos ir padidėtų energijos naudojimo efektyvumas.

▼ **M4**

Apibrėždama principus, pagal kuriuos nustatomi atskirų sektorių *ex ante* santykiniai taršos rodikliai, Komisija konsultuojasi su suinteresuotomis šalimis, įskaitant atitinkamus sektorius.

Bendrijai patvirtinus tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos, pagal kurią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas privaloma sumažinti tiek, kiek ir Bendrijoje, Komisija peržiūri tas priemones ir numato, kad nemokami apyvartiniai taršos leidimai suteikiami tik tuomet, kai tai visiškai pagrįsta atsižvelgiant į tą susitarimą.

2. Apibrėžiant principus, pagal kuriuos nustatomi atskirų sektorių ar jų pošakių *ex ante* santykiniai taršos rodikliai, išeties tašku nurodomos 10 % veiksmingiausių sektoriaus arba jo pošakio įrenginių Bendrijoje vidutinės eksploataavimo charakteristikos 2007–2008 m. Komisija konsultuojasi su suinteresuotomis šalimis, įskaitant atitinkamus sektorius ir jų pošakius.

14 ir 15 straipsniuose nurodytuose reglamentuose nustatomos suderintos su šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijomis pramoninių procesų metu susijusių stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo taisyklės, skirtos *ex ante* santykiniai taršos rodiklių nustatymui.

3. Pagal 4 ir 8 dalis ir nepaisant 10c straipsnio, elektros energijos gamybos įrenginiams, anglies dioksido surinkimo įrenginiams, transportavimo vamzdynams arba saugykloms nemokami apyvartiniai taršos leidimai nesuteikiami.

4. Šilumos gamybai ar vėsinimui nemokami apyvartiniai taršos leidimai suteikiami centriniam šildymui ir didelio naudingumo termifikacijai, kaip apibrėžta Direktyvoje 2004/8/EB, siekiant patenkinti ekonomiškai pagrįstą paklausą. Po 2013 m. kiekvienais metais bendras minėtiems įrenginiams tokiai šilumos gamybai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius koreguojamas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

5. Didžiausias metinis apyvartinių taršos leidimų skaičius, pagal kurią apskaičiuojamas leidimų skaičius įrenginiams, kurių neapima 3 dalis ir kurie nėra nauji rinkos dalyviai, negali viršyti šios sumos:

- a) viso metinio Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekio, nustatyto pagal 9 straipsnį, padauginto iš bendros vidutinės patikrintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos 2005–2007 m. iš įrenginių, įtrauktų į Bendrijos sistemą 2008–2012 m., dalies, kurią išmetė įrenginiai, kurių neapima 3 dalis; ir
- b) bendros vidutinės patikrintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos 2005–2007 m. iš įrenginių, kurie į Bendrijos sistemą įtraukti tik nuo 2013 m. ir kurių neapima 3 dalis, pakoreguoto taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

Prereikus taikomas bendras, įvairius sektorius apimantis pataisos koeficientas.

6. Valstybės narės taip pat gali priimti finansines priemones, skirtas sektoriams arba jų pošakiams, kuriems, kaip nustatyta, gresia didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, susijusi su šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija dėl kurios kylančioms sąnaudoms įtakos turėjo elektros kainos, siekiant kompensuoti šias sąnaudas, jei remiamasi taikomomis ir priimamomis šios srities valstybės pagalbą reglamentuojančiomis taisyklėmis.

▼M4

Šios priemonės paremtos netiesioginių CO₂ emisijų vienam produkcijos vienetui taršos rodikliais. Šie taršos rodikliai apskaičiuojami atitinkamam sektoriui ar jo pošakiui pagal elektros energijos kiekį, suvartotą vienam produkcijos vienetui, naudojant veiksmingiausias turimas technologijas, ir CO₂ emisijas, siejamas su atitinkamu Europos elektros energijos produkcijos mišiniu.

7. Penki procentai viso Bendrijos apyvartinių taršos leidimų kiekio, nustatyto pagal 9 ir 9a straipsnius 2013–2020 m. laikotarpiui, atidedami naujiems rinkos dalyviams – tai didžiausias leidimų kiekis, kurį galima paskirstyti naujiems rinkos dalyviams vadovaujantis pagal šio straipsnio 1 dalį priimtomis taisyklėmis. Valstybės narės parduoda aukcione Bendrijos rezervo apyvartinius taršos leidimus, kurie 2013–2020 m. nei paskirstomi naujiems rinkos dalyviams, nei naudojami pagal šio straipsnio 8, 9 ar 10 dalį, pagal 10 straipsnio 2 dalį atsižvelgiant į tai, kokia šio rezervo dalimi pasinaudojo įrenginiai valstybėse narėse, ir pagal 10 straipsnio 4 dalį ir atitinkamas įgyvendinimo nuostatas nustatant aukciono sąlygas ir laiką.

Paskirstytų apyvartinių taršos leidimų kiekis koreguojamas taikant 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą.

Naujų rinkos dalyvių vykdomai elektros energijos gamybos veiklai nemokami leidimai nesuteikiami.

Ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 31 d. Komisija priima suderintas naujo rinkos dalyvio sąvokos taikymo taisykles, pirmiausia kiek tai susiję su sąvoka „didelis išplėtimas“.

Tokios priemonės, skirtos šios direktyvos neesminėms nuostatoms iš dalies pakeisti ją papildant, priimamos laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

8. Iki 2015 m. gruodžio 31 d. naujiems rinkos dalyviams skirtame rezerve pateikiama ne daugiau kaip 300 mln. apyvartinių taršos leidimų, skirtų padėti skatinti ne daugiau kaip 12 komercinių, Sąjungos teritorijoje vykdomų CO₂ surinkimo ir geologinio saugojimo demonstravimo projektų statybą ir eksploatavimą bei skatinti novatoriškų atsinaujinančių energijos šaltinių technologijų demonstravimo projektus.

Suteikiami apyvartiniai taršos leidimai, skirti remti demonstravimo projektus, pagal kuriuos siekiama geografinio požiūriu subalansuotose vietovėse plėtoti daug plataus pobūdžio CO₂ surinkimo ir saugojimo bei novatoriškų energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių technologijų, kurios kol kas dar nėra komerciškai rentabilios. Leidimai skiriami pagal patikrintą CO₂ kiekį, kuris nebuvo išmestas.

Projektai atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, į kuriuos įtraukiami reikalavimai dalintis žiniomis. Tie kriterijai ir sąlygos priimami pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu ir pateikiami visuomenei.

▼M4

Apyvartiniai taršos leidimai atidedami trečioje pastraipoje nurodytus kriterijus atitinkantiems projektams. Valstybės narės Parama šiems projektams skiriama per valstybes nares, ji papildo žymų įrenginio operatoriaus skiriamą bendrą finansavimą. Juos taip pat galėtų bendrai finansuoti atitinkama valstybė narė, o taip pat jie turėtų būti finansuojami kitomis priemonėmis. Joks projektas negauna šiuo mechanizmu teikiamos paramos, viršijančios 15 % visų šiam tikslui skurtų apyvartinių taršos leidimų. Į šiuos apyvartinius taršos leidimus atsižvelgiama pagal 7 dalį.

9. Lietuva, kuri pagal Protokolo Nr. 4 dėl Ignalinos atominės elektrinės Lietuvoje, kuris pridėtas prie 2003 m. Stojimo akto, 1 straipsnį įsipareigojo iki 2009 m. gruodžio 31 d. uždaryti Ignalinos atominės elektrinės 2-ąjį bloką, gali prašyti pagal 10 straipsnio 4 dalyje nurodytą reglamentą aukcionuose parduoti apyvartinių taršos leidimų iš naujiems rinkos dalyviams skirto rezervo, jeigu Lietuvos bendras patikrintas emisijų kiekis 2013–2015 m. pagal Bendrijos sistemą viršija Lietuvos įrenginiams išduotų nemokamų apyvartinių taršos leidimų, skiriamų elektros gamybos metu išsiskyrusioms emisijoms tuo laikotarpiu, sumą ir tris aštuntadalius apyvartinių taršos leidimų, kuriuos Lietuva parduoda aukcionuose 2013–2020 m. laikotarpiui. Didžiausias leidimų skaičius gaunamas iš to laikotarpio perteklinių emisijų, jeigu šis perteklius atsirado dėl didesnės elektros energijos gamybos metu išmetamo dujų kiekio, atėmus kiekį, kuriuo šioje valstybėje narėje 2008–2012 m. suteikti leidimai viršijo patikrintą teršalų kiekį, pagal Bendrijos sistemą skiriamą Lietuvai tuo laikotarpiu. Į šiuos apyvartinius taršos leidimus atsižvelgiama pagal 7 dalį.

10. Valstybės narės, kurių elektros tinklai sujungti su Lietuva ir kurios 2007 m. iš Lietuvos importavo daugiau kaip 15 % savo suvartojamos elektros energijos, ir kuriose dujų emisijos padidėjo dėl investicijų į naują elektros gamybą, *mutatis mutandis* gali taikyti 9 dalį, laikydamosi toje dalyje nustatytų sąlygų.

11. Laikantis 10b straipsnio, pagal šio straipsnio 4–7 dalis nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius 2013 m. yra 80 % leidimų skaičiaus, nustatyto taikant 1 dalyje minėtas priemones, o vėliau, siekiant, kad 2027 m. nemokamų apyvartinių taršos leidimų visai nebūtų skiriama, nemokamai suteikiamų leidimų skaičius mažėja kiekvienais metais vienodomis dalimis, taigi 2020 m. suteikiama 30 % nemokamų apyvartinių taršos leidimų.

12. Laikantis 10b straipsnio 2013 m. ir kiekvienais tolesniais metais iki 2020 m. įrenginiams sektoriuose arba jų pošakiuose, kuriems būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, pagal 1 dalį nemokamai suteikiama iki 100 % pagal 1 dalį nustatyto apyvartinių taršos leidimų skaičiaus.

13. Ne vėliau kaip 2009 m. gruodžio 31 d., o vėliau kas penkerius metus Komisija po diskusijų Europos Vadovų Taryboje nustato 12 dalyje nurodytų sektorių arba jų pošakių sąrašą, remdamasi 14–17 dalyse nurodytais kriterijais.

▼ **M4**

Kiekvienais metais Komisija savo iniciatyva arba valstybės narės prašymu, įtraukia sektorių arba jo pošakį į pirmoje pastraipoje nurodytą sąrašą, jei analitinėje ataskaitoje gali būti įrodyta, kad šis sektorius arba jo pošakis atlikus pakeitimus, kurie turėjo didelės įtakos šio sektoriaus ar jo pošakio vykdomai veiklai, atitinka 14–17 dalyse nurodytus kriterijus.

Šio straipsnio įgyvendinimo tikslais Komisija konsultuojasi su valstybėmis narėmis, atitinkamais sektoriais arba jų pošakiais ir kitais atitinkamais suinteresuotais subjektais.

Tokios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, priimamos laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

14. Siekdama nustatyti 12 dalyje nurodytus sektorius arba jų pošakius Komisija Bendrijos lygmeniu įvertina, koku mastu atitinkamas sektorius ar jo pošakis pagal suskirstymo lygį gali perkelti reikalingų apyvartinių taršos leidimų tiesiogines sąnaudas ir įgyvendinus šią direktyvą dėl padidėjusios elektros energijos kainų susidariusias netiesiogines sąnaudas į produktų kainas neperleisdamas didelės rinkos dalies ne Bendrijoje esantiems įrenginiams, išmetantiems daugiau anglies dioksido. Šie vertinimai grindžiami vidutine anglies dioksido kaina, nurodyta Komisijos poveikio vertinime pridėtame prie ES tikslų, susijusių su klimato kaita ir atsinaujinančiais energijos šaltiniais, įgyvendinimo iki 2020 m. paketo, ir, sektorių arba jų pošakių prekybos, gamybos ir pridėtinės vertės paskutinių trejų metų duomenimis, jei tokių duomenų yra.

15. Laikoma, kad sektoriuje ar jo pošakyje esama didelės anglies dioksido nuotėkio rizikos, jei:

- a) dėl šios direktyvos įgyvendinimo atsirandančių papildomų sąnaudų tiesiogiai ar netiesiogiai labai padidėtų gamybos sąnaudos, apskaičiuojamos kaip bendrosios pridėtinės vertės dalis, mažiausiai 5 %; ir
- b) prekybos su trečiosiomis šalimis intensyvumas apibrėžiamas kaip bendros eksporto į valstybes, kurios yra trečiosios šalys, vertės ir importo iš trečiųjų šalių, vertės santykis su Bendrijos bendra rinkos apimtimi (metinė apyvarta ir bendra importo iš trečiųjų šalių vertė) yra didesnis kaip 10 %.

16. Nepaisant 15 dalies nuostatų, laikoma, kad sektoriuje ar jo pošakyje taip pat esama didelės anglies dioksido nuotėkio rizikos, jei:

- a) dėl šios direktyvos įgyvendinimo atsirandančių papildomų sąnaudų tiesiogiai ar netiesiogiai labai padidėtų gamybos sąnaudos, apskaičiuojamos kaip bendrosios pridėtinės vertės dalis, mažiausiai 30 %; arba
- b) jei prekybos su trečiosiomis šalimis intensyvumas apibrėžiamas kaip bendros eksporto į valstybes, kurios yra trečiosios šalys, vertės ir importo iš trečiųjų šalių, vertės santykis su Bendrijos bendra rinkos apimtimi (metinė apyvarta ir bendra importo iš trečiųjų šalių vertė) yra didesnis kaip 30 %;

17. 13 dalyje nurodytas sąrašas gali būti papildomas atlikus kokybinį vertinimą, atsižvelgiant į šiuos kriterijus, jei turimi atitinkami duomenys:

▼ **M4**

- a) kiek galima būtų sumažinti atskirų atitinkamo sektoriaus ir (arba) jo pošakių įrenginių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas arba elektros energijos suvartojimą, prireikęs atsižvelgiant į gamybos išlaidų padidėjimą, kurį gali sukelti susijęs investavimas, pavyzdžiui, taikant veiksmingiausias metodus;
- b) dabartines ir planuojamas rinkos savybes, įskaitant atvejus, kai prekybos intensyvumo ar tiesioginio ir netiesioginio kainų padidėjimo rodikliai priartėja prie 16 dalies antroje pastraipoje nurodytos vienos iš ribų;
- c) pelno maržas, kaip galimą sprendimų dėl ilgalaikių investicijų ir (arba) vietos pakeitimo rodiklį.

18. 13 dalyje nurodytas sąrašas nustatomas atsižvelgus (jei yra reikiamų duomenų) į:

- a) kiek trečiosios šalys, gaminančios didelę dalį pasaulio produktų sektoriuje, kuriame laikoma, kad esama didelės anglies dioksido sklaidos rizikos, tvirtai įsipareigoja per tą patį laikotarpį ir panašia apimtimi kaip ir Bendrijoje sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas atitinkamuose sektoriuose, ir
- b) kiek šiose valstybėse esančių įrenginių anglies dioksido emisijos yra panašios kaip Bendrijoje.

19. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai neskiriami įrenginiui, kuris nutraukė veiklą, išskyrus tuomet, kai operatorius kompetentingai institucijai įrodo, kad tas įrenginys atnaujins gamybą per apibrėžtą ir pagrįstą laikotarpį. Laikoma, kad įrenginiai, kurių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo galiojimas baigėsi ar buvo atšauktas, ir įrenginiai, kurių veikla ar veiklos atnaujinimas techniškai neįmanomas, nutraukė veiklą.

20. Komisija tarp priemonių, priimtų pagal 1 dalį, įrašo priemones apibrėžti įrenginiams, kurie iš dalies nutraukia veiklą ar itin sumažina savo pajėgumus, ir, jei reikia, atitinkamai pritaiko jiems išduodamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių.

*10b straipsnis***Priemonės tam tikriems daug energijos vartojantiems sektoriams remti anglies dioksido nutekėjimo atveju**

1. Ne vėliau kaip 2010 m. birželio 30 d. Komisija, atsižvelgdama į tarptautinių derybų rezultatus ir tai, kiek dėl jų sumažės pasaulinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, taip pat pasitarusi su visais reikiamais socialiniais partneriais, Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia analitinę ataskaitą, kurioje įvertina padėtį daug energijos suvartojančiuose sektoriuose ar jų pošakiuose, kuriems, kaip nustatyta, būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika. Kartu pateikiami visi reikiami pasiūlymai, pavyzdžiui:

- a) pakoreguoti tiems sektoriams ar jų pošakiams pagal 10a straipsnį nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų dalį;
- b) įtraukti į Bendrijos sistemą produktų, gaminamų pagal 10a straipsnį nustatytuose sektoriuose ar jų pošakiuose, importuotojus;

▼ **M4**

- c) įvertinti anglies dioksido nutekėjimo poveikį valstybių narių energijos saugumui, ypač kai elektros jungtys su likusia Sąjungos dalimi nepakankamos ir kai esama elektros jungčių su trečiosiomis šalimis, ir su tuo susijusias priemones.

Vertinant, kokios priemonės yra tinkamos, be kita ko atsižvelgiama į bet kokius įpareigojančius sektorių susitarimus, kuriuos įgyvendinant pasaulinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų kiekis mažėja tiek, kad būtų galima veiksmingai kovoti su klimato kaita, ir kuriuos galima stebėti, tikrinti ir taikyti privalomas vykdymo užtikrinimo priemones.

2. Komisija nė vėliau kaip 2011 m. kovo 31 d. įvertina, ar priimti sprendimai dėl sektorių ir jų pošakių pagal 1 dalį gaunamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų dalies, įskaitant pagal 10a straipsnio 2 dalį iš anksto nustatytą rodiklių poveikį, gali daryti žymų poveikį apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės turi parduoti pagal 10a straipsnio 2 dalį, kiekiui, palyginti su galimybe, kad 2020 m. visi apyvartinių taršos leidimai būtų parduodami visiems sektoriams. Komisija prireikus pateikia atitinkamus pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai, atsižvelgdama į tų pasiūlymų galimą poveikį paskirstymui.

*10c straipsnis***Galimybė pereinamuoju laikotarpiu gauti nemokamų leidimų elektros energijos gamybai modernizuoti**

1. Kaip išimtį 10a straipsnio 1–5 dalims valstybės narės gali išduoti pereinamojo laikotarpio nemokamus apyvartinius taršos leidimus elektros energiją gaminantiems įrenginiams, veikiantiems 2008 m. gruodžio 31 d., arba įrenginiams, kurių investicijos praktiškai pradėtos tą pačią dieną, jei tenkinama viena iš šių sąlygų:

- a) nacionalinis elektros energijos tinklas 2007 m. nebuvo tiesiogiai ar netiesiogiai sujungtas su tarpusavyje sujungtų tinklų sistema, kurią valdo Elektros perdavimo koordinavimo sąjunga (UCTE);
- b) arba jei tik 2007 m. nacionalinis elektros energijos tinklas buvo tiesiogiai ar netiesiogiai sujungtas su tinklu, kurį valdo UCTE, vienintele mažiau negu 400 MW galingumo linija; arba
- c) arba jei 2006 m. daugiau, nei 30 % elektros energijos buvo pagaminta iš vienos rūšies iškastinio kuro ir bendrasis vidaus produktas vienam gyventojui rinkos kainomis neviršijo 50 % Bendrijos vidutinio bendrojo vidaus produkto rinkos kainos vienam gyventojui.

Susijusi valstybė narė pateikia Komisijai nacionalinį investicijų planą, pagal kurį siekiama modifikuoti ir tobulinti infrastruktūrą ir švarias technologijas. Nacionaliniame plane taip pat turi būti numatyta įvairinti energijos išteklių derinį bei tiekimo šaltinius tokia dalimi, kuri bent kuo labiau atitiktų nemokamų apyvartinių taršos leidimų rinkos vertę pagal planuojamas investicijas, atsižvelgdama į poreikį kuo labiau riboti tiesiogiai susijusius kainų padidėjimus. Atitinkama valstybė narė kiekvienais metais pateikia Komisijai ataskaitą apie investicijas į infrastruktūros tobulinimą ir švarias technologijas. Investicijos, atliktos nuo 2009 m. birželio 25 d., galėtų būti priskiriamos šiam tikslui.

▼M4

2. Nemokami pereinamojo laikotarpio leidimai atimami iš apyvartinių taršos leidimų dalies, kuriuos kitu atveju atitinkama valstybė narė pagal 10 straipsnio 2 dalį parduotų aukcione, skaičiaus. 2013 m. visi nemokami pereinamojo laikotarpio leidimai negali viršyti 70 % vidutinio patikrintų metinio šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų 2005–2007 m. iš tokių elektros gamintojų, ta suma kuri atitinka bendrą galutinį nacionalinį susijusios valstybės suvartojimą, ir vėliau laipsniškai mažėja iki 2020 m., kuomet nemokami apyvartiniai taršos leidimai nebus teikiami. Valstybių narių, kurios 2005 m. nedalyvavo Bendrijos sistemoje, atitinkamas emisijų kiekis apskaičiuojamas naudojant jų 2007 m. Bendrijos sistemos patikrintas emisijas.

Suinteresuota valstybė narė gali nustatyti, kad susijusio įrenginio operatorius pagal šį straipsnį išduotus apyvartinius taršos leidimus gali naudoti tik atsisakydamas apyvartinių taršos leidimų pagal 12 straipsnio 3 dalį to paties įrenginio šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijai tais metais, kuriems išduoti apyvartiniai taršos leidimai.

3. Apyvartiniai taršos leidimai operatoriams išduodami atsižvelgiant į leidimus pagal patikrintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas 2005–2007 m. arba *ex ante* veiksmingumo rodiklį, kuris grindžiamas pakoreguotu šiltnamio efektą sukeliančių dujų požiūriu veiksmingiausios elektros energijos gamybos, kuri įeina į Bendrijos įrenginių, naudojančių skirtingą kurą, sistemą, emisijų kiekio vidurkiu. Paskirstymas gali atspindėti suinteresuotosios valstybės narės elektros energijos gamyboje naudojamo skirtingo kuro dalis. Vadovaudamasi 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta reguliavimo procedūra Komisija nustato gaires, kad būtų užtikrinta, jog pagal leidimų išdavimo metodologiją nebūtų netinkamai pažeidžiama konkurencija ir būtų sumažintas neigiamas paskatų mažinti emisijas poveikis.

4. Bet kuri valstybės narė, kuri vadovaujasi šio straipsnio nuostatomis, reikalauja, kad lengvatomis besinaudojantys elektros energijos gamintojai ir tinklo operatoriai kas 12 mėnesių pateiktų savo nacionaliniame plane minimų investicijų įgyvendinimo ataskaitą. Valstybės narės praneša apie tai Komisijai bei skelbia šias ataskaitas viešai.

5. Bet kuri valstybė narė, kuri ketina išduoti apyvartinius taršos leidimus pagal šį straipsnį, ne vėliau kaip 2011 m. rugsėjo 30 d. pateikia Komisijai paraišką, kurioje būtų išdėstyta siūloma leidimų skirstymo metodologija ir atskiri leidimai. Paraiškoje turi būti:

- a) įrodymų, kad valstybė narė atitinka bent vieną iš 1 straipsnyje nurodytų sąlygų;
- b) į paraišką įtrauktų įrenginių sąrašas ir kiekvienam įrenginiui pagal 3 dalį ir Komisijos gaires išduotinių apyvartinių taršos leidimų skaičius;
- c) nacionalinis planas, nurodytas 1 dalies antroje pastraipoje;
- d) pagal nacionalinį planą planuojamų investicijų stebėsenos ir įgyvendinimo nuostatos;

▼ **M4**

e) informacija, rodanti, kad leidimais nesukuriama nepagrįsto konkurencijos iškraipymo.

6. Komisija, atsižvelgdama į 5 dalyje nustatytus elementus, įvertina paraišką ir gali ją ar bet kuri jos aspektų atmeti per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai buvo gauta reikiama informacija.

7. Likus dvejiems metams iki laikotarpio, kurio metu valstybės narės gali išduoti pereinamojo laikotarpio nemokamą leidimą elektros energiją gaminantiems įrenginiams, veikiančiams 2008 m. gruodžio 31 d., pabaigos, Komisija įvertina nacionalinio plano įgyvendinimo pažangą. Jei Komisija, atitinkamos valstybės narės prašymu, įvertina, kad reikia galimo šio laikotarpio pratęsimo, ji Europos Parlamentui ir Tarybai gali pateikti tinkamus pasiūlymus, įskaitant sąlygas, kurias reikia įvykdyti pratęsus šį laikotarpį.

*11 straipsnis***Nacionalinės įgyvendinimo priemonės**

1. Iki 2011 m. rugsėjo 30 d. kiekviena valstybė narė paskelbia ir pateikia Komisijai jos teritorijoje esančių įrenginių, kuriems taikoma ši direktyva, sąrašą ir kiekvienam jos teritorijoje esančiam įrenginiui nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, apskaičiuotą pagal 10a straipsnio 1 dalyje ir 10c straipsnyje nurodytas taisykles.

2. Ne vėliau kaip kiekvienų metų vasario 28 d. kompetentingos institucijos išduoda tais metais paskirstytinus apyvartinius taršos leidimus, kurių skaičius nustatomas pagal 10, 10a ir 10c straipsnius.

3. Valstybės narės pagal 2 dalį negali išduoti nemokamų apyvartinių taršos leidimų tiems įrenginiams, kuriuos Komisija atsisakė įrašyti į 1 dalyje nurodytą sąrašą.

▼ **M2**

IV SKYRIUS

AVIACIJAI IR STACIONARIEMS ĮRENGINIAMS TAIKOMOS NUOSTATOS▼ **M4***11a straipsnis***Projektų veiklos PTMV ir TMV naudojimas Bendrijos sistemoje, kol įsigalios tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos**

1. Nedarant poveikio 28 straipsnio 3 ir 4 dalių taikymui, taikomos šio straipsnio 2–7 dalys.

2. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m., arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, tai jie gali paprašyti kompetentingos institucijos, kad PTMV ir TMV, suteikti už emisijų mažinimą iki 2012 m., pagal projektų tipus, kuriuos 2008–2012 m. pagal Bendrijos sistemą buvo galima naudoti, būtų iškeisti į apyvartinių taršos leidimus, kurie galios nuo 2013 m.

▼M4

Gavusi prašymą, iki 2015 m. kovo 31 d. kompetentinga institucija atlieka tokį iškeitimą.

3. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m., arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, tai kompetentingos institucijos leidžia jiems iki 2013 m. užregistruotų projektų PTMV ir TMV, suteiktus už emisijų mažinimą nuo 2013 m., iškeisti į apyvartinius taršos leidimus, kurie galios nuo 2013 m.

Pirma pastraipa taikoma visiems projektų PTMV ir TMV tipams, kuriuos 2008–2012 m. pagal Bendrijos sistemą buvo galima naudoti.

4. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m. laikotarpiu, arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, tai kompetentingos institucijos leidžia jiems PTMV, suteiktus už emisijų mažinimą nuo 2013 m., iškeisti į apyvartinius taršos leidimus, gautus pagal naujus projektus, pradėtus įgyvendinti MIŠ nuo 2013 m.

PTMV, susijusiems su visais projektų tipais, kuriuos 2008–2012 m. pagal Bendrijos sistemą buvo galima naudoti, pirmą pastraipą taikoma iki 2020 m. arba kol tos šalys ratifikuos reikiamą susitarimą su Bendrija, žiūrint kas įvyks anksčiau.

5. Jei operatoriai ar orlaivių naudotojai neišnaudoja visų PTMV ir TMV, kuriuos valstybės narės jiems leido naudoti 2008–2012 m., arba jei pagal 8 dalį suteikiama teisė naudoti kreditus, ir jei derybos dėl tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos nebaigiamos iki 2009 m. gruodžio 31 d., tai už projektus arba kitą išmetamųjų teršalų mažinimo veiklą gauti kreditai gali būti naudojami Bendrijos sistemoje remiantis su trečiosiomis šalimis sudarytais susitarimais, kuriuose apibrėžtas jų naudojimas. Pagal šiuos susitarimus operatoriai gali naudoti už projektų veiklą šiose trečiosiose šalyse gautus kreditus savo išsipareigojimams pagal Bendrijos sistemą vykdyti.

6. 5 dalyje nurodytuose susitarimuose numatoma Bendrijos sistemoje naudoti kreditus, susijusius su projektų tipais, kuriuos 2008–2012 m. pagal Bendrijos sistemą buvo galima naudoti, įskaitant atsinaujinančią energiją naudojančiomis arba tausiomis technologijomis, kurios skatina technologijų perdavimą ir tvarų vystymąsi. Šiuose susitarimuose taip pat gali būti numatyta naudoti kreditus pagal projektus, kurių plane numatytas bazinis emisijų kiekis yra mažesnis už emisijas, kurioms pagal 10a straipsnyje numatytas priemones išduodami nemokami leidimai, arba mažesnis už Bendrijos teisės aktuose nustatytą emisijų normą.

7. Kai bus sudarytas tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos, nuo 2013 m. sausio 1 d. Bendrijos sistemoje galės būti naudojami tik projektų kreditai iš tų susitarimą ratifikavusių trečiųjų šalių.

▼M4

8. Visiems esamiems operatoriams leidžiama naudotis kreditais 2008–2020 m. laikotarpiu neviršijant jiems per 2008–2012 m. laikotarpį leisto naudoti kreditų kiekio arba kiekio, atitinkančio procentinę dalį, kuri yra ne mažesnė kaip 11 % jiems per 2008–2012 m. laikotarpį išduotų apyvartinių taršos leidimų, žiūrint kuris kiekis yra didesnis.

Operatoriai naudojami didesniu kiekiu kreditų negu pirmoje pastraipoje nustatyta 11 % riba neviršydami tam tikro kiekio, kad jų bendras nemokamų leidimų skaičius 2008–2012 m. laikotarpiu ir visi projektui skiriami kreditai atitiktų tam tikrą procentinę jų patikrintų emisijų dalį 2005–2007 m. laikotarpiu.

Nauji rinkos dalyviai, įskaitant 2008–2012 m. laikotarpio naujus rinkos dalyvius, kurie 2008–2012 m. negavo nei nemokamų apyvartinių taršos leidimų, nei teisės naudotis PTMV ir TMV kreditais, ir nauji sektoriai gali naudotis kreditais neviršydami kiekio, atitinkančio procentinę dalį, kuri negali būti mažesnė kaip 4,5 % jų per 2013–2020 m. laikotarpį patikrintų emisijų. Orlaivių naudotojai gali naudotis kreditais neviršydami kiekio, kuris atitinka tam tikrą procentinę dalį, kuri negali būti mažesnė kaip 1,5 % jų per 2013–2020 m. laikotarpį patikrintų išmetamųjų teršalų.

Turi būti priimtose priemonės, skirtos nustatyti tikslias procentines dalis, taikytinas pagal pirmą, antrą ir trečią pastraipas. Bent vienas trečdalis papildomo kiekio, skirtino esamiems operatoriams viršijant pirmą procentinę dalį, nurodytą pirmoje pastraipoje, išduodamas tiems operatoriams, kurie 2008–2012 m. laikotarpiu panaudojo vidutiniškai mažiausią visų nemokamų apyvartinių taršos leidimų ir projekto kreditų kiekį.

Tos priemonės turi užtikrinti, kad bendras suteiktų kreditų naudojimas neviršytų 50 % visos Bendrijos esamų sektorių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų su mažinimo žemiau 2005 m. lygio pagal Bendrijos sistemą 2008–2020 m. laikotarpiu ir 50 % visos Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų su mažinimo žemiau 2005 m. lygio naujiems sektoriams ir aviacijai nuo įtraukimo į Bendrijos sistemą iki 2020 m.

Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, patvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

9. Nuo 2013 m. sausio 1 d. gali būti taikomos priemonės siekiant apriboti specialių kreditų pagal projektų tipus naudojimą.

Pagal tas priemones taip pat nustatoma data, nuo kurios kreditų pagal 1–4 dalį naudojimas turi būti suderintas su šiomis priemonėmis. Anksčiausia data yra šeši mėnesiai nuo priemonių priėmimo arba vėliausiai treji metai nuo priemonių priėmimo.

Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, patvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu. Komisija apsvarsto, ar ji pateiks komitetui tokių priemonių, kurių būtų imamasi valstybės narės prašymu, projektą.

▼ M1*11b straipsnis***Projektų veikla**

1. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad projekto veiklos, kurios imamosi Stojimo sutartį su Sąjunga pasirašiusiose šalyse, baziniai lygiai, kaip apibrėžta vėlesniuose pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtuose sprendimuose, visiškai atitiktų *acquis communautaire*, įskaitant laikinas leidžiančias nukrypti nuostatas, išdėstytas toje Stojimo sutartyje.

▼ M4

Bendrija ir jos valstybės narės leidžia vykdyti projekto veiklą tik jei visų projekto dalyvių būstinė yra šalyje, pasirašiusioje tarptautinį susitarimą dėl tokių projektų, arba šalyje, ar federalinei valdžiai atskaitingame arba regioniniame administraciniame vienetė, susijusiam su Bendrijos sistema pagal 25 straipsnį.

▼ M1

2. Išskyrus 3 ir 4 dalyse numatytus atvejus, valstybės narės, kuriose vykdoma projekto veikla, užtikrina, kad TEMV ar PTEMV nebūtų išduodami už šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos ► M2 vykdant veiklos rūšis, kurioms ◀ taikoma ši direktyva, sumažinimą ar apribojimą.

3. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. už BĮ ir ŠPM projekto veiklą, kuria tiesiogiai mažinama ar ribojama emisija iš įrenginio, kuriam taikoma ši direktyva, TEMV ir PTEMV gali būti išduodami tik tuo atveju, jei to įrenginio veiklos vykdytojas panaikina tokį pat apyvartinių taršos leidimų skaičių.

4. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. už BĮ ir ŠPM projekto veiklą, kuria netiesiogiai mažinama ar ribojama emisija iš įrenginio, kuriam taikoma ši direktyva, TEMV ir PTEMV gali būti išduodami tik tuo atveju, jei iš valstybės narės, kuri yra TEMV ar PTEMV kilmės šalis, nacionalinio registro yra panaikinamas toks pat apyvartinių taršos leidimų skaičius.

5. Valstybė narė, kuri leidžia privatiems ar valstybės subjektams dalyvauti projektų veikloje, išlieka atsakinga už pagal JTBKKK ir Kioto protokolą prisiimtų įsipareigojimų vykdymą ir užtikrina, kad toks dalyvavimas atitiktų pagal JTBKKK arba Kioto protokolą priimtas atitinkamas gaires, sąlygas ir procedūras.

6. Valstybės narės, tvirtindamos elektros gamybos naudojant hidroenergią projektų veiklą, kai gamybos pajėgumai viršija 20 MW, užtikrina, kad vykdant tokią projektų veiklą bus laikomasi atitinkamų tarptautinių kriterijų ir gairių, įskaitant nurodytąsias Pasaulinės užtvankų komisijos 2000 m. lapkričio mėn. ataskaitoje „Užtvankos ir plėtra – Nauja sprendimų priėmimo sistema“.

▼ M3

7. Komisija 3 ir 4 dalių įgyvendinimo nuostatas dėl dvigubo skaičiavimo išvengimo priima laikydama 23 straipsnio 2 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros. Komisija priima nuostatas dėl šio straipsnio 5 dalies įgyvendinimo, kai priimančioji šalis atitinka visus bendro įgyvendinimo projektų veiklos tinkamumo reikalavimus. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, ją papildant, patvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

▼ B*12 straipsnis***Leidimų perleidimas, atsisakymas ir panaikinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad leidimus būtų galima perleisti:

a) Bendrijoje iš vienu asmenų — kitiems;

b) tarp Bendrijos asmenų ir trečiųjų šalių asmenų, jeigu tie leidimai yra pripažinti 25 straipsnyje nurodyta tvarka, taikant tik tuos apribojimus, kurie išvardyti šioje direktyvoje arba kurie priimti pagal ją.

▼ M4

1a. Komisija iki 2010 m. gruodžio 31 d. išnagrinėja, ar apyvartinių taršos leidimų rinka pakankamai apsaugota nuo prekybos, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ar nuo manipuliavimo rinka ir, jei reikia, pateikia pasiūlymų dėl tokios apsaugos užtikrinimo. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka) ⁽¹⁾ atitinkamos nuostatos su tam tikrais pakeitimais turi būti taikomos prekybai žaliaiomis.

▼ B

2. Valstybės narės užtikrina, kad kitos valstybės narės kompetentingos institucijos išduoti leidimai būtų pripažinti, jeigu reikėtų nustatyti ► **M2** ar orlaivio naudotojas vykdo išpareigojimus pagal 2a dalį arba ◀, ar operatorius vykdo šio straipsnio 3 dalyje nustatytus išpareigojimus.

▼ M2

2a. Administruojančios valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas orlaivio naudotojas iki kiekvienų metų balandžio 30 d. atsisakytų leidimų, kurių skaičius atitinka bendrą ankstesnių kalendorinių metų emisijų vykdant I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, kurią vykdant jis buvo orlaivio naudotojas, kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnio nuostatas. Valstybės narės užtikrina, kad leidimai, kurių atsisakoma pagal šios dalies nuostatas vėliau būtų panaikinti.

3. Valstybės narės užtikrina, kad iki kiekvienų metų balandžio 30 d. kiekvieno įrenginio operatorius atsisakytų tokio leidimų, išskyrus pagal II skyrių išduotus leidimus, skaičiaus, kuris atitiktų bendrą per ankstesnius kalendorinius metus iš to įrenginio išmestų šiltnamio efektą skatinančių dujų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnio nuostatas, ir kad tie leidimai vėliau būtų panaikinti.

(¹) OL L 96, 2003 4 12, p. 16.

▼ M4

3a. Pareiga išduoti apyvartinį taršos leidimą netaikoma emisijoms, kurios, kaip patvirtinta, surenkamos ir nugabenamos nuolatiniame saugojime į saugyklą, turinčią galiojantį pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo išduotą leidimą ⁽¹⁾.

▼ B

4. Valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad būtų užtikrinta, jog leidimai būtų panaikinti bet kada, jeigu to prašo jų turėtojas.

▼ M4

5. 1 ir 2 dalys taikomos nedarant poveikio 10c straipsnio taikymui.

*13 straipsnis***Apyvartinių taršos leidimų galiojimas**

1. Nuo 2013 m. sausio 1 d. išduoti apyvartiniai taršos leidimai galioja emisijai per aštuonerių metų laikotarpį, pradedamą skaičiuoti nuo 2013 m. sausio 1 d.

2. Po keturių mėnesių nuo kiekvieno 1 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios kompetentinga institucija panaikina nebegaliojančius apyvartinius taršos leidimus, kurių nebuvo atsisakyta ir kurie nebuvo panaikinti pagal 12 straipsnį.

Valstybės narės išduoda apyvartinius taršos leidimus asmenims einamajam laikotarpiui, pakeičiančius visus jų turimus apyvartinius taršos leidimus, kurie yra panaikinami pagal pirmąją pastraipą.

*14 straipsnis***Emisijos stebėjimas ir ataskaitų apie ją teikimas**

1. Iki 2011 m. gruodžio 31 d. Komisija priima IV priede nustatytais stebėjimo ir ataskaitų teikimo principais grindžiamą reglamentą dėl emisijos stebėjimo ir ataskaitų apie ją teikimo, o prireikus ir dėl duomenų apie I priede išvardytų rūšių, kurioms vykdoma tonų vienam kilometrui duomenų stebėseną ir teikiamos ataskaitos teikimo taikyti 3e arba 3f straipsnius, veiklą teikimo; jame nustatytuose kiekvienu šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos stebėjimo ir ataskaitų apie ją teikimo reikalavimuose nurodomas galimas tų dujų poveikis visuotiniam atšilimui.

Ši priemonė, skirta šios direktyvos neesminėms nuostatoms iš dalies pakeisti ją papildant, priimama laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nustatytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

2. 1 dalyje nurodytame Reglamente atsižvelgiama į tiksliausias bei naujausias turimus mokslinius duomenis, ypač TKKK duomenis, be to, operatoriams gali būti nustatyti reikalavimai teikti ataskaitas apie emisijas, siejamas su prekių gamyba daug energijos suvartojančiose pramonės šakose, kurioms tenka konkuruoti tarptautiniu lygiu. Tame reglamente gali taip pat būti reikalavimai atlikti nepriklausomą šios informacijos patikrinimą.

⁽¹⁾ OL L 140, 5.6.2009, p. 114

▼ **M4**

Į šiuos reikalavimus gali būti įtrauktas reikalavimas teikti ataskaitas apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas gaminant elektros energiją, kurioms taikoma Bendrijos sistema ir kurios susijusios su tokių prekių gamyba.

3. Valstybės narės užtikrina, kad pasibaigus kalendoriniams metams kiekvienas įrenginio arba orlaivio naudotojas 1 dalyje nurodytame reglamente nustatyta tvarka vykdytų stebėseną ir kompetentingai institucijai pateiktų ataskaitą apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją per tuos metus iš įrenginio.

4. 1 dalyje nurodytas reglamentas gali apimti automatizuotų sistemų naudojimo ir keitimosi duomenimis formatų reikalavimus, siekiant suderinti pranešimus apie stebėjimo planą, taip pat emisijos ir tikrinimo veiklos tarp operatoriaus, tikrintojo ir atsakingų institucijų metinės ataskaitos reikalavimus.

▼ **M2***15 straipsnis*▼ **M4****Tikrinimas ir akreditavimas**▼ **M2**

Valstybės narės užtikrina, kad operatorių ir orlaivių naudotojų pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikiamos ataskaitos būtų tikrinamos taikant V priede nustatytus kriterijus ir visas Komisijos pagal šį straipsnį priimtas išsamias nuostatas, ir kad kompetentingai institucijai apie tai būtų pranešta.

Valstybės narės užtikrina, kad operatorius ar orlaivio naudotojas, kurių ataskaita dėl per praėjusius metus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų iki kiekvienų metų kovo 31 d. nebuvo patikrinta ir pripažinta atitinkančia reikalavimus pagal V priede išvardytus kriterijus ir visas Komisijos pagal šį straipsnį priimtas išsamias nuostatas, negalėtų perleisti kitų leidimų tol, kol to operatoriaus ar orlaivio naudotojo ataskaita nebus pripažinta atitinkančia nustatytus reikalavimus.

Komisija gali priimti išsamias nuostatas dėl orlaivių naudotojų pagal 14 straipsnio 3 dalį pateiktų ataskaitų ir pagal 3e ir 3f straipsnius pateiktų paraiškų tikrinimo, taip pat dėl tikrintojų naudojamų tikrinimo procedūrų, pagal 23 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą.

▼ **M4**

Iki 2011 m. gruodžio 31 d. Komisija priima reglamentą dėl emisijos ataskaitų tikrinimo remdamasi V priede nustatytais principais ir dėl tikrintojų akreditavimo ir priežiūros. Jame nustatomos akreditavimo, akreditavimo panaikinimo, abipusio pripažinimo ir akreditavimo institucijų tarpusavio priežiūros sąlygos, kiek tai reikalinga.

Ši priemonė, skirta šios direktyvos neesminėms nuostatoms iš dalies pakeisti ją papildant, priimama laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

▼ M4*15a straipsnis***Keitimasis informacija ir profesinė paslaptis**

Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad visi sprendimai ir ataskaitos, susiję su apyvartinių taršos leidimų kiekiu ir jų paskirstymu bei emisijų stebėseną, informavimu ir tikrinimu, bus nedelsiant skelbiami tokiu būdu, kad visiems vienodomis sąlygomis būtų užtikrinama prieiga.

Informacija, sudaranti profesinę paslaptį, negali būti atskleista jokiam kitam asmeniui arba valdžios institucijai, išskyrus atvejus, numatytus taikomuose įstatymuose, taisyklėse ar administracinėse nuostatose.

▼ B*16 straipsnis***Nuobaudos**

1. Valstybės narės nustato nuobaudų už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus taisykles ir imasi visų priemonių užtikrinti, kad tos taisyklės būtų taikomos. Numatytos nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės ► **M2** ————— ◀ apie šias nuostatas praneša Komisijai ir nedelsdamos praneša jai apie visus vėlesnius tų nuostatų pakeitimus.

▼ M2

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų paskelbti operatorių ir orlaivių naudotojų, kurie pažeidė reikalavimus pagal šią direktyvą atsisakyti pakankamo skaičiaus leidimų, pavadinimai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas operatorius ar orlaivio naudotojas, kuris iki kiekvienų metų balandžio 30 d. neatsisako pakankamo skaičiaus leidimų, kurie atitiktų jo per ankstesnius metus šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, būtų laikomas turinčiu mokėti baudą už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją. Nustatoma, kad bauda už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją – 100 EUR už kiekvieną anglies dioksido ekvivalentą, už kurį operatorius ar orlaivio naudotojas neatsisakė leidimų. Sumokėjęs baudą už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, operatorius ar orlaivio naudotojas neatleidžiamas nuo išsipareigojimo atsisakyti leidimų skaičiaus, atitinkančio tą perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, kuri susidarytų, jeigu būtų atsisakoma kitų kalendorinių metų leidimų.

▼ M4

4. Už perteklinę emisiją skiriama bauda, susijusi su apyvartiniais taršos leidimais, išduotais nuo 2013 m. sausio 1 d., didinama pagal Europos vartotojų kainų indeksą.

▼ M2

5. Jei orlaivio naudotojas nevykdo šios direktyvos reikalavimų ir jei kitomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis nepavyksta užtikrinti, kad jų būtų laikomasi, jį administruojanti valstybė narė gali prašyti Komisijos priimti sprendimą dėl draudimo vykdyti veiklą nustatymo atitinkamam orlaivio naudotojui.

6. Pagal 5 dalį pateikiamame administruojančios valstybės narės prašyme nurodomi:

a) įrodymai, kad orlaivio naudotojas neįvykdė savo išsipareigojimų pagal šią direktyvą;

▼ M2

- b) išsami informacija apie tos valstybės narės taikytus veiksmus, kad būtų vykdoma direktyva;
- c) draudimo vykdyti veiklą Bendrijos lygiu nustatymo pagrindimas; ir
- d) rekomendacija dėl draudimo vykdyti veiklą Bendrijos lygiu taikymo srities ir reikalavimai, kurie turėtų būti taikomi.

7. Prašymus, pavyzdžiui, nurodytus 5 dalyje, pateikus Komisijai, ji informuoja kitas valstybes nares per jų atstovus 23 straipsnio 1 dalyje nurodytame komitete, laikantis komiteto darbo tvarkos taisyklių.

8. Prieš priimant sprendimą pagal 5 dalyje nurodytą prašymą, kai tikslinga ir įmanoma, konsultuojamasi su institucijomis, atsakingomis už teisės aktais nustatytą atitinkamo orlaivio naudotojo priežiūrą. Kai įmanoma, konsultacijas kartu vykdo Komisija ir valstybės narės.

9. Kai Komisija svarsto, ar priimti sprendimą pagal 5 dalyje nurodytą prašymą, ji pateikia atitinkamam orlaivio naudotojui esminius faktus ir motyvus, kuriais grindžiamas toks sprendimas. Atitinkamam orlaivio naudotojui suteikiama galimybė per 10 dienų nuo informacijos pateikimo raštu pateikti pastabas Komisijai.

10. Remiantis valstybės narės prašymu, Komisija pagal 23 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą gali priimti sprendimą atitinkamam orlaivio naudotojui nustatyti draudimą vykdyti veiklą.

11. Kiekviena valstybė narė savo teritorijoje vykdo visus sprendimus, priimtus pagal 10 dalį. Ji informuoja Komisiją apie visas priemones, kurių buvo imtasi siekiant įgyvendinti tokius sprendimus.

12. Prireikus nustatomos išsamios taisyklės dėl šiame straipsnyje nurodytos tvarkos. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

▼ M1*17 straipsnis***Prieiga prie informacijos**

„Su apyvarinių taršos leidimų skyrimu susiję sprendimai, informacija apie projektų veiklą, kurioje valstybė narė dalyvauja arba leidžia dalyvauti privatiems ar valstybės subjektams, ir pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą privalomos emisijos ataskaitos, kurias turi kompetentinga institucija, turi būti prieinamos visuomenei pagal Direktyvą 2003/4/EB.

▼ B*18 straipsnis***Kompetentinga institucija**

Valstybės narės imasi atitinkamų administracinių priemonių, įskaitant atitinkamos kompetentingos institucijos arba institucijų paskyrimą, kad būtų įgyvendinamos šios direktyvos taisyklės. Jeigu paskiriama daugiau nei viena kompetentinga institucija, pagal šią direktyvą tų institucijų atliekamas darbas turi būti derinamas.

▼ M1

Valstybės narės visų pirma užtikrina, kad būtų koordinuojama veikla, kurią vykdo jų paskirtasis koordinavimo centras projekto veiklai tvirtinti pagal Kioto protokolo 6 straipsnio 1 dalies a punktą ir jų paskirta nacionalinė valdžios institucija Kioto protokolo 12 straipsniui įgyvendinti, kurie yra atitinkamai paskirti vadovaujantis pagal JT BKKK arba Kioto protokolą vėliau priimtais sprendimais.

▼ M2*18a straipsnis***Administruojanti valstybė narė**

1. Administruojanti valstybė narė orlaivio naudotojo atžvilgiu yra ši:

- a) jei orlaivio naudotojas turi galiojančią licenciją oro susisiekimui vykdyti, išduotą valstybės narės pagal 1992 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2407/92 dėl oro vežėjų licencijavimo⁽¹⁾ nuostatas, – valstybė narė, tam orlaivio naudotojui išdavusi licenciją oro susisiekimui vykdyti; ir
- b) visais kitais atvejais – valstybė narė, kuriai teko didžiausia apskaičiuotų aviacijos emisijų, išmestų tam orlaivio naudotojui vykdant skrydžius baziniais metais, dalis.

2. Jei pirmaisiais dvejais kurio nors 3c straipsnyje nurodyto laikotarpio metais jokios aviacijos emisijos, išmestos orlaivio naudotojui, kuriam taikomas šio straipsnio 1 dalies b punktas, vykdant skrydžius, nėra priskiriamos jį administruojančiai valstybei narei, orlaivio naudotojas kitam laikotarpiui perduodamas kitai administruojančiai valstybei narei. Naujoji administruojanti valstybė narė yra valstybė narė, kuriai teko didžiausia apskaičiuotų aviacijos emisijų, išmestų tam orlaivio naudotojui vykdant skrydžius ankstesnio laikotarpio pirmaisiais dvejais metais, dalis.

3. Remdamasi geriausia turima informacija, Komisija:

- a) iki 2009 m. vasario 1 d. paskelbia orlaivių naudotojų, kurie 2006 m. sausio 1 d. arba vėliau vykdė I priede nurodytą aviacijos veiklą, sąrašą, nuroydama kiekvieno orlaivio naudotojo administruojančią valstybę narę pagal 1 dalį; ir
- b) iki kiekvienų paskesnių metų vasario 1 d. atnaujina sąrašą, įtraukdama į jį orlaivių naudotojus, kurie vėliau vykdė I priede nurodytą aviacijos veiklą.

⁽¹⁾ OL L 240, 1992 8 24, p. 1.

▼ M2

4. Komisija gali pagal 23 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą parengti gaires, kuriomis vadovaudamosi valstybės narės pagal šią direktyvą administruotų orlaivių naudotojus.

5. 1 dalyje „baziniai metai“ veiklą Bendrijoje po 2006 m. sausio 1 d. pradėjusio orlaivio naudotojo atžvilgiu – tai pirmieji kalendoriniai veiklos metai, visais kitais atvejais – 2006 m. sausio 1 d. prasidėję kalendoriniai metai.

*18b straipsnis***Eurokontrolės teikiama pagalba**

Siekdama įgyvendinti įsipareigojimus pagal 3c straipsnio 4 dalį ir 18a straipsnį, Komisija gali kreiptis pagalbos į Eurokontrolę arba kitą atitinkamą organizaciją ir, siekdama šio tikslo, gali sudaryti su tomis organizacijomis tinkamus susitarimus.

▼ B*19 straipsnis***Registrai****▼ M4**

1. Nuo 2012 m. sausio 1 d. išduoti apyvartiniai taršos leidimai laikomi Bendrijos registre, skirtame vykdyti veiksmus, susijusius su valstybėse narėse sukurtų įrašų tvarkymu ir apyvartinių taršos leidimų paskyrimu, atsisakymu arba panaikinimu pagal Komisijos reglamentą, nurodytą 3 dalyje.

Kiekviena valstybė narė turi turėti galimybę atlikti veiksmus, kuriems suteikti leidimai pagal JT BKKK arba Kioto protokolą.

▼ B

2. Leidimų turėtoju gali būti kiekvienas asmuo. Registas yra priimanamas visuomenei ir turi skirtingas sąskaitas, kuriose registruojami kiekvieno asmens turimi leidimai, kurie jam buvo išduoti arba perleisti ar kuriuos jis perleido.

▼ M3

3. Siekiant, kad ši direktyva būtų įgyvendinama, Komisija priima reglamentą dėl standartizuotos ir apsaugotos registrų sistemos, t. y. standartizuotų elektroninių duomenų bazių, kuriose būtų laikomi bendri duomenų elementai, leidžiantys registruoti išduotus, turimus, perleistus ir panaikintus leidimus, numatytą prieigą visuomenei ir, tam tikrais atvejais, slaptumą bei užtikrintų, jog nebūtų atliekami jokie su iš Kioto protokolo kylančiais įsipareigojimais nesuderinami perleidimai. Į tą reglamentą taip pat įtraukiamos nuostatos dėl PTEMV ir TEMV naudojimo ir identifikavimo Bendrijos sistemoje ir dėl tokio naudojimo lygio stebėsenos. Ta priemonė, skirta iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, ją papildant, patvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

▼M4

4. 3 dalyje nurodytame Reglamente dėl standartizuotos ir saugios registrų sistemos nustatomos tinkamos sąlygos, kad Bendrijos registre būtų atliekami sandoriai ir kitos operacijos, reikalingos 25 straipsnio 1b dalyje minimiems susitarimams įgyvendinti. Tame reglamente taip pat reglamentuojami pasikeitimo ir incidentų valdymo Bendrijos registre veiksmai, susiję su šio straipsnio 1 dalimi. Jame nustatomos tinkamos sąlygos, kad Bendrijos registre būtų užtikrinama, jog valstybės narės galėtų imtis iniciatyvų, kuriomis siekiama didinti veiksmingumą, gerinti administracinių išlaidų valdymą ir kokybės kontrolės priemones.

▼B*20 straipsnis***Vyriausias administratorius**

1. Komisija skiria vyriausią administratorių, kad jis vestų atskirą sandorių žurnalą, kuriame būtų registruojami išduoti, perleisti ir panaikinti leidimai.

2. Vyriausias administratorius automatiškai tikrina kiekvieną sandorį registruose atskiro sandorių žurnalo įrašais, siekdamas užtikrinti, kad išduodant, perleidžiant ir panaikinant leidimus nebūtų daromi pažeidimai.

3. Jeigu automatinio patikrinimo nustatomi pažeidimai, vyriausias administratorius apie tai informuoja atitinkamą valstybę narę arba valstybes nares, kurios neregistruoja atitinkamų sandorių arba jokių kitų su tais leidimais susijusių sandorių tol, kol nebus pašalinti pažeidimai.

*21 straipsnis***Valstybių narių ataskaitos**

1. Kiekvienais metais valstybės narės įteikia Komisijai šios direktyvos taikymo ataskaitą. ►**M4** Šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama apyvartinių taršos leidimų skyrimo tvarkai, registrų veikimui, stebėsenos ir ataskaitų teikimo įgyvendinimo priemonių taikymui, tikrinimui bei akreditavimui ir su direktyvos laikymusi susijusiems klausimams bei, jei taikytina, leidimų apmokestinimo tvarkai. ◀ Pirma ataskaita Komisijai įteikiama iki 2005 m. birželio 30 d. Ataskaita rengiama atsižvelgiant į klausimyną arba gaires, kurias Komisija paruošė Direktyvos 91/692/EEB 6 straipsnyje nustatyta tvarka. Klausimynas arba gairės valstybei narei nusiunčiami iki pirmos ataskaitos pateikimo dienos likus bent šešiesiems mėnesiams.

2. Komisija, atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas ataskaitas, per tris mėnesius nuo ataskaitų gavimo iš valstybių narių dienos parengia šios direktyvos taikymo ataskaitą.

▼M4

3. Komisija sudaro sąlygas valstybių narių kompetentingoms institucijoms keistis informacija apie pokyčius, susijusius su leidimų skyrimu, TMV ir PTMV naudojimu Bendrijos sistemoje, registrų veikimu, stebėseną, ataskaitų teikimu, tikrinimu, akreditavimu, informacinėmis technologijomis ir šios direktyvos laikymusi.

▼ **M1***21a straipsnis***Gebėjimų kūrimo veiklos rėmimas**

Pagal Jungtinių Tautų bendrąją konvenciją dėl klimato kaitos, Kioto protokolą ir visus vėlesnius jų įgyvendinimui priimtus sprendimus Komisija ir valstybės narės siekia remti gebėjimų kūrimo veiklą besivystančiose šalyse ir pereinamojo laikotarpio ekonomikos šalyse, siekdamos padėti joms visiškai pasinaudoti bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros mechanizmais, kartu papildant jų tvarios plėtros strategijas, bei palengvinti subjektų išitraukimą į bendro įgyvendinimo ir švarios plėtros mechanizmo projektų rengimą ir įgyvendinimą.

▼ **M4***22 straipsnis***Priedų pakeitimai**

Šios direktyvos priedai, išskyrus I, IIa ir IIb priedus, gali būti iš dalies keičiami, atsižvelgiant į 21 straipsnyje numatytas ataskaitas ir šios direktyvos taikymo patirtį. IV ir V priedai gali būti iš dalies keičiami, siekiant pagerinti emisijos stebėjimą, ataskaitų teikimą ir tikrinimą.

Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, *inter alia*, ją papildant, priimamos laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nustatytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

▼ **B***23 straipsnis***Komitetas**

1. Komisijai padeda Sprendimo 93/389/EEB 8 straipsniu įsteigtas komitetas.

2. Jeigu daroma nuoroda į šią straipsnio dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į to sprendimo 8 straipsnio nuostatas.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra trys mėnesiai.

▼ **M3**

3. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomos Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.

▼ **M4**

4. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

▼ **M4***24 straipsnis***Vienašališko papildomų veiklų ir dujų įtraukimo procedūros**

1. Nuo 2008 m. valstybės narės emisijų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą pagal šią direktyvą gali taikyti I priede neišvardytoms veikloms, įrenginiams ir šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms, atsižvelgdamos į visus atitinkamus kriterijus, ypač poveikį vidaus rinkai, galimą konkurencijos iškraipymą. Bendrijos sistemos vientisumą aplinkos požiūriu ir numatytos stebėjimo ir ataskaitų teikimo sistemos patikimumą, jei tokių veiklų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimą Komisija patvirtina:

- a) jei įtraukimas skirtas įrenginiams, kurių neapima I priedas – laikydamosi 23 straipsnio 2 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros, arba
- b) jei įtraukimas skirtas I priede neišvardytoms veikloms ir šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms – laikydamosi 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo tvarkos.. Šios priemonės yra skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, ją papildant.

2. Kai pritariama papildomos veiklos ir dujų įtraukimui į sistemą, tuo pat metu Komisija gali leisti išduoti papildomus apyvartinius taršos leidimus ir gali leisti įtraukti tokią papildomą veiklą ir dujas kitoms valstybėms narėms.

3. Komisijos iniciatyva arba valstybės narės prašymu gali būti priimtas reglamentas dėl emisijų, susijusių su veikla, įrenginiais ir šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis, kurių derinys nenurodytas I priede, stebėsenos ir ataskaitų apie jas teikimo, jei ta stebėsenos ir ataskaitų teikimas gali būti vykdomi pakankamai tiksliai.

Ši priemonė, skirta šios direktyvos neesminėms nuostatomis iš dalies pakeisti ją papildant, priimama laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

*24a straipsnis***Emisijų mažinimo projektams taikomos suderintos taisyklės**

1. Be 24 straipsnyje numatyto įtraukimo gali būti patvirtintos įgyvendinimo priemonės, skirtos apyvartinių taršos leidimų ar kreditų išdavimui valstybių narių administruojamiems projektams, kuriuos vykdant mažinamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinamos, kurių neapima Bendrijos sistema.

Tokios priemonės, skirtos šios direktyvos neesminėms nuostatomis iš dalies pakeisti ją papildant, priimamos laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

Dėl tokių priemonių taikymo negali būti du kartus skaičiuojamas emisijos sumažinimas ir negali būti sudaromos kliūtys taikyti kitas politines priemones, skirtas mažinti emisijas, kurių neapima Bendrijos sistema. Priemonės priimamos tik jei įtraukimas pagal 24 straipsnį yra negalimas, o kitą kartą peržiūrint Bendrijos sistemą svarstoma galimybė suvienodinti jos taikymą šioms emisijoms visoje Bendrijoje.

▼ M4

2. Gali būti patvirtintos įgyvendinimo priemonės, kuriose būtų nustatyta leidimų išdavimo 1 dalyje nurodytiems Bendrijos lygio projektams tvarka.

Tokios priemonės, skirtos šios direktyvos neesminėms nuostatomis iš dalies pakeisti ją papildant, priimamos laikantis 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos reguliavimo procedūros su tikrinimu.

3. Valstybė narė gali atsakyti išduoti apyvartinius taršos leidimus ar kreditus tam tikrų tipų projektams, kurie savo teritorijoje padeda mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

Tokie projektai bus vykdomi susitarimo su valstybe nare, kurioje šis projektas įgyvendinamas, pagrindu.

▼ B*25 straipsnis***Ryšiai su kitomis šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemomis**

1. Su Kioto protokolo B priede išvardytomis trečiosiomis šalimis, kurios yra ratifikavusios tą protokolą, pagal Sutarties 300 straipsnyje nustatytas taisykles turėtų būti sudaromi susitarimai, kad būtų numatytas Bendrijos sistemos ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemų abipusis leidimų pripažinimas.

▼ M4

1a. Susitarimai gali būti sudaromi siekiant užtikrinti, kad būtų abipusiai pripažįstami pagal Bendrijos sistemą išduodami apyvartiniai taršos leidimai ir suderinami leidimai, išduodami pagal kitos šalies arba federalinei valdžiai atskaitingų ar regioninių administracinių vienetų privalomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų prekybos sistemas, kuris turi maksimalias absoliučias emisijų ribas.

1b. Su trečiosiomis šalimis arba federalinei valdžiai atskaitingais ar regioniniais administraciniais vienetais galėtų būti sudaromi neprivalomi susitarimai, kuriais būtų užtikrintas apyvartinių taršos leidimų, išduodamų pagal Bendrijos sistemą, arba leidimų, išduodamų pagal kitas privalomas šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemas, kuriomis nustatomos didžiausios absoliučios emisijų ribos, administracinis ir techninis koordinavimas.

▼ M3

2. Jeigu sudaromas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas susitarimas, Komisija priima būtinas nuostatas, susijusias su abipusiu leidimų pripažinimu pagal tą susitarimą. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, ją papildant, patvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

▼ M2*25a straipsnis***Trečiųjų šalių priemonės siekiant mažinti aviacijos poveikį klimato kaitai**

1. Jei trečioji šalis patvirtina priemonę, kurių tikslas – mažinti iš tos šalies kylančių ir Bendrijoje nutūpiančių orlaivių poveikį klimato kaitai, Komisija, pasikonsultavusi su ta trečiąja šalimi ir valstybėmis narėmis komitete, nurodytame 23 straipsnio 1 dalyje, apsvaisto esamas galimybes užtikrinti optimalią Bendrijos sistemos ir tos šalies taikomų priemonių sąveiką.

▼M2

Prereikus Komisija gali priimti pakeitimus, kad skrydžiai iš atitinkamos trečiosios šalies būtų išbraukti iš I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklos, arba numatyti kiti I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklos pakeitimai, kurie reikalingi susitarimo pagal ketvirtą pastraipą tikslais. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, tvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai gali siūlyti bet kokius kitus šios direktyvos pakeitimus.

Prereikus pagal Sutarties 300 straipsnio 1 dalį Komisija taip pat gali teikti rekomendacijas Tarybai pradėti derybas siekiant sudaryti susitarimą su atitinkama trečiaja šalimi.

2. Bendrija ir jos valstybės narės toliau siekia susitarimo dėl pasaulinio masto priemonių, skirtų aviacijos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti. Atsižvelgdama į bet kurią tokią susitarimą Komisija svarsto, ar šios direktyvos pakeitimų nuostatos, taikomos orlaivių naudotojams, yra būtinos.

▼B*26 straipsnis***Direktyvos 96/61/EB pakeitimai**

Direktyvos 96/61/EB 9 straipsnio 3 dalyje pridedamos šios pastraipos:

„Jeigu iš įrenginio, atsižvelgiant į juo vykdomą veiklą, išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos yra nurodytos 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (*), I priede, leidime tų dujų tiesioginių emisijų ribinė vertė nenustatoma, jeigu nebūtina užtikrinti, kad vietos aplinkos teršimo mastas būtų nedidelis.

Jei tai yra Direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytos veiklos, valstybės narės gali apsispręsti nenustatyti su deginimo arba anglies dioksida veiklos vietoje išmetančių kitų įrenginių energetiniu naudingumo koeficientu susijusių reikalavimų.

Jeigu būtina, kompetentingos institucijos tam tikrais atvejais iš dalies pakeičia leidimą.

Trys pirmiau minėtos pastraipos netaikomos įrenginiams, kurie pagal Direktyvos 2003/87/EB 27 straipsnį laikinai neįtraukiami į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą Bendrijoje.

(*) OL L 275, 2003 10 25, p. 32“

▼ **M4***27 straipsnis***Mažų įrenginių, kuriems taikomos lygiavertės priemonės, neįtraukimas į sistemą**

1. Valstybės narės, pasikonsultavusios su operatoriumi, į Bendrijos sistemą gali neįtraukti, įrenginių, kurių emisijų (išskyrus naudojant biomasę išmetamus teršalus) kiekis, apie kurį pranešta kompetentingai institucijai, kiekvienais iš 3 metų prieš pranešimą pagal a punktą, yra mažesnis kaip 25 000 tonų anglies dioksido ekvivalento, ir kurių nominalus šiluminis našumas yra mažesnis kaip 35 MW, jei jie vykdo kuro deginimo veiklą, ir kuriems taikomos priemonės, garantuojančios lygiavertę emisijų sumažinimą, jeigu atitinkama valstybė narė įvykdo šias sąlygas:

- a) praneša Komisijai apie kiekvieną tokį įrenginį, nurodyma šiam įrenginiui, kurio įnašas į šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą bus lygiavertis, taikomas lygiavertes priemones prieš pateikiant įrenginių sąrašą pagal 11 straipsnio 1 dalį ir vėliausiai kai šis sąrašas pateikiamas Komisijai;
- b) patvirtina, kad įdiegtos stebėjimo priemonės, leidžiančios įvertinti, ar per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmeta 25 000 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, išskyrus emisijas naudojant biomasę. Valstybės narės gali leisti taikyti supaprastintas stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemones įrenginiams, kurių vadovaujantis 14 straipsniu vidutinis metinis patikrintas emisijų kiekis 2008–2010 m. yra mažesnis kaip 5 000 tonų per metus;
- c) patvirtina, kad jei per vienerius kalendorinius metus įrenginys išmes 25 000 tonų ar daugiau anglies dioksido ekvivalento, išskyrus emisijas naudojant biomasę, arba šiam įrenginiui taikomų priemonių, kurios padės pasiekti lygiavertės indėlio į emisijų mažinimą, taikymas bus nutrauktas, įrenginys bus vėl įtrauktas į Bendrijos sistemą;
- d) siekdama pasikonsultuoti su visuomene, paskelbia a, b ir c punktuose nurodytą informaciją.

Jeigu ligoninės imasi lygiavertė priemonių, jos taip pat gali būti neįtrauktos į sistemą.

2. Jei pasibaigus trijų mėnesių laikotarpiui, skaičiuojamam nuo konsultacijoms su visuomene skirtos informacijos paskelbimo dienos, per kitus šešis mėnesius Komisija nepateikia prieštaravimų, neįtraukimas laikomas priimtu.

Atsisakius apyvartinių taršos leidimų, išduotų laikotarpiui, per kurį įrenginiui buvo taikoma Bendrijos sistema, įrenginiui sistema nebetaikoma, ir valstybė narė nebeišduoda įrenginiui nemokamų apyvartinių taršos leidimų pagal 10a straipsnį.

3. Jei įrenginys vėl įtraukiamas į Bendrijos sistemą pagal 1 dalies c punktą, pagal 10a straipsnį išduodami apyvartiniai taršos leidimai pradami teikti to įtraukimo į sistemą metais. Šiems įrenginiams išduoti apyvartiniai taršos leidimai atimami iš apyvartinių taršos leidimų kiekio, kurį valstybė narė, kurioje yra įrenginys, turėtų parduoti aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalį.

▼M4

Visi tokie įrenginiai Bendrijos sistemoje lieka iki prekybos laikotarpio pabaigos.

4. Įrenginiams, kurie 2008–2012 m. laikotarpiu nebuvo įtraukti į Bendrijos sistemą, gali būti taikomi supaprastinti stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo reikalavimai siekiant nustatyti emisijų kiekį per trejus metus iki pranešimo pagal 1 dalies a punktą pateikimo.

*28 straipsnis***Taisymai po Bendrijos pritarimo būsimam tarptautiniam susitarimui dėl klimato kaitos**

1. Bendrijai pasirašius tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos, pagal kurį šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekis iki 2020 m. turės būti sumažintas daugiau, nei 20 %, palyginti su 1990 m. kiekiu, kaip nurodyta 30 % sumažinimo įsipareigojime, patvirtintame Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo mėn. susitikime, vėliausiai po 3 mėnesių Komisija teikia ataskaitą, kurioje įvertina pirmiausia šiuos elementus:

- a) priemonių, dėl kurių susitarta tarptautinių derybų metu, pobūdį ir kitų išsivysčiusių šalių prisiimtus panašius į Bendrijos įsipareigojimus sumažinti emisijas bei pažangesnės ekonomikos besivystančių šalių prisiimtus įsipareigojimus tinkamai prisidėti atsižvelgiant į jų atsakomybę ir galimybes;
- b) tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos reikšmę ir dėl to Bendrijos lygmeniu būtinas priemones siekiant dar ambicingesnio 30 % mažinimo tikslo suderintu, skaidriu ir lygiateisiu būdu, atsižvelgiant į darbą, atliktą Kioto protokole nustatyto pirmuoju įsipareigojimų laikotarpiu;
- c) su anglies dioksido nutekėjimo rizika susijusį Bendrijos gamybos pramonės konkurencingumą;
- d) tarptautinio susitarimo dėl klimato kaitos poveikį kitiems Bendrijos ekonomikos sektoriams;
- e) poveikį Bendrijos žemės ūkio sektoriui, įskaitant anglies dioksido nutekėjimo riziką;
- f) tinkamas sąlygas siekiant įtraukti teršalus, išmetamus arba pašalinamus Bendrijoje dirbant žemę, keičiant žemės naudojimo paskirtį ir vykdant miškininkystės veiklą;
- g) miškų įveisimą, atželdinimą, išvengtą miškų kirtimą ir nykimą trečiojoje šalyse įkūrus tarptautiniu mastu pripažįstamą su tuo susijusią sistemą;
- h) papildomos Bendrijos strategijos ir priemonių poreikį siekiant įgyvendinti Bendrijos ir valstybių narių įsipareigojimus mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

▼ **M4**

2. Remdamasi 1 dalyje nurodyta ataskaita Komisija, jei reikia, Europos Parlamentui ir Tarybai teikia teisėkūros pasiūlymą dėl šios direktyvos pakeitimo laikantis 1 dalies nuostatų, siekiant, kad direktyvos pakeitimas įsigaliojusių Bendrijai patvirtintus tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos bei siekiant pagal šį susitarimą įgyvendinti išipareigojimą sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.

Šis pasiūlymas turi būti grindžiamas skaidrumo, ekonominio veiksmingumo ir ekonominio naudingumo bei sąžiningumo ir solidarumo paskirstant valstybių narių užduotis principais.

3. Pagal šį pasiūlymą, reikiama atvejais, operatoriams, greta šioje direktyvoje nurodytų kreditų turi būti leidžiama naudoti PTMV, TMV ar kitus patvirtintus kreditus iš trečiųjų šalių, ratifikavusių tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos.

4. Pasiūlyme taip pat turi būti atitinkamai numatytos bet kokios kitos priemonės, kurių reikia siekiant suderintu, skaidriu ir lygiateisiu būdu laikytis privalomų mažinimo tikslų pagal 1 dalies nuostatas, ypač įgyvendinimo priemonės, kurias taikant operatoriai Bendrijos sistemoje galės naudotis papildomų rūšių projektų kreditais (ne tik 11a straipsnio 2–5 dalyse nurodytais kreditais) arba prireikus naudotis kitomis pagal tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos sukurtomis priemonėmis.

5. Pasiūlyme taip pat nurodomos atitinkamos pereinamojo laikotarpio ir suspendavimo priemonės, taikomos iki įsigalios tarptautinis susitarimas dėl klimato kaitos.

▼ **M6***28a straipsnis*

Nukrypti leidžiančios nuostatos, taikomos iki tarptautinio susitarimo dėl vienos pasaulinės rinkos priemonės taikymo įgyvendinimo iki 2020 m.

1. Nukrypdamos nuo 12 straipsnio 2a dalies, 14 straipsnio 3 dalies ir 16 straipsnio, valstybės narės laiko, kad tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir nesiima prieš orlaivių naudotojus nukreiptų veiksmų dėl:

- a) visų išmetamųjų teršalų, kurie kiekvienais kalendoriniais metais nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. išmetami vykdant skrydžius į aerodromus, esančius šalyse, nepriklausančiose Europos ekonominei erdvei (toliau – EEE), ir iš jų;
- b) visų išmetamųjų teršalų, kurie kiekvienais kalendoriniais metais nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. išmetami vykdant skrydžius tarp aerodromo, esančio viename iš atokiausių regionų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 349 straipsnio prasme, ir kitame EEE regione esančio aerodromo;

▼ **M6**

- c) apyvartinių taršos leidimų atsisakymo, jei apyvartinių taršos leidimų už 2013 m. patikrintus išmetamuosius teršalus, susijusius su skrydžiais tarp aerodromų, esančių EEE valstybėse, atsisakoma ne vėliau kaip 2015 m. balandžio 30 d. vietoj 2014 m. balandžio 30 d., o patikrintas 2013 m. tų skrydžių išmetamųjų teršalų kiekis pranešamas ne vėliau kaip 2015 m. kovo 31 d. vietoj 2014 m. kovo 31 d.

11a, 12 ir 14 straipsnių taikymo tikslais, su pirmoje pastraipoje nurodytais skrydžiais susiję patikrinti išmetamieji teršalai laikomi orlaivių naudotojo patikrintais išmetamaisiais teršalais.

2. Nukrypstant nuo 3e straipsnio 5 dalies ir 3f straipsnio, orlaivių naudotojui, kuriam taikomos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos, išduodamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius proporcingai sumažinamas pagal tuose punktuose numatytą mažesnę atsisakytinų apyvartinių taršos leidimų skaičių.

Nukrypstant nuo 3f straipsnio 8 dalies, panaikinami apyvartiniai taršos leidimai, kurie nėra paskirstomi taikant pirmą pastraipą.

Ne vėliau kaip ► **C1** 2014 m. rugsėjo 1 d. ◀ valstybės narės paskelbia kiekvienam orlaivių naudotojui nemokamai skirtų aviacijos apyvartinių taršos leidimų, susijusių su veikla vykdoma laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d., skaičių.

3. Nukrypdomas nuo 3d straipsnio, valstybės narės aukcione parduodamų aviacijos apyvartinių taršos leidimų skaičių sumažina proporcingai bendrai sumažintam išduotų apyvartinių taršos leidimų skaičiui.

4. Nukrypdomas nuo 3d straipsnio 3 dalies, kiekviena valstybė narė laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. aukcione parduodamų apyvartinių taršos leidimų skaičių sumažina atitinkamai pagal jai priskirtų aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų, susijusių su skrydžiais, kuriems netaikomos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktų numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos, kiekį.

5. Nukrypstant nuo 3g straipsnio, orlaivio naudotojas neprivalo pateikti stebėsenos planų, kuriame būtų nustatytos priemonės, skirtos stebėti išmetamųjų teršalų kiekį ir teikti ataskaitas apie juos, jei tie teršalai susiję su skrydžiais, kuriems taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos šio straipsnio 1 dalies a ir b punktuose.

6. Nukrypstant nuo 3g, 12, 15 ir 18a straipsnių, kai orlaivių naudotojas per metus iš viso išmeta mažiau kaip 25 000 tonų CO₂ teršalų, jo išmetamieji teršalai laikomi patikrintais, jei jie nustatyti naudojant mažiesiems teršėjams skirtą pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 606/2010 ⁽¹⁾ patvirtintą priemonę, kuri užpildoma Eurokontrolės

⁽¹⁾ 2010 m. liepos 9 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 606/2010 dėl Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolės) parengtos supaprastintos priemonės, kuria apskaičiuojamos apytiksles tam tikrų aplinką mažai teršiančių naudotojų orlaivių degalų sąnaudos, patvirtinimo (OL L 175, 2010 7 10, p. 25).

▼ M6

pateiktais duomenimis, gautais taikant ATLPS pagalbinę priemonę. Nekomercinių orlaivių naudotojų atžvilgiu valstybės narės gali įgyvendinti supaprastintas procedūras, jei taikant tokias procedūras gaunami ne mažiau tikslūs duomenys negu taikant mažųjų teršėjų priemonę.

7. Taikant šį straipsnį skrydžiai tarp aerodromų, esančių EEE valstybėse ir aerodromų, esančių valstybėse, įstojusiose į Sąjungą 2013 m., laikomi skrydžiais tarp EEE šalių.

8. Komisija reguliariai ir ne rečiau kaip kartą per metus informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie derybų su Tarptautine civilinės aviacijos organizacija (toliau – ICAO) pažangą ir apie Komisijos pastangas skatinant, kad tarptautiniu mastu trečiosios šalies priimtų rinkos priemonės. Po 2016 m. ICAO asamblėjos sesijos Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti ataskaitą dėl veiksmų, skirtų įgyvendinti tarptautinį susitarimą dėl pasaulinės rinkos priemonės, kuri turėtų būti taikoma nuo 2020 m. ir kuri padės nediskriminaciniu būdu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, be kita ko, dėl valstybių narių pagal Reglamento (ES) Nr. 525/2013 17 straipsnį pateikiamos informacijos apie įplaukų panaudojimą.

Ataskaitoje Komisija nagrinėja, kaip derėtų reglamentuoti išmetamuosius teršalus, susijusius su skrydžiais į aerodromus, esančius EEE nepriklausančiose valstybėse, ir iš jų nuo 2017 m. sausio 1 d., ir, prireikus, pateikia pasiūlymus dėl reagavimo į tuos pokyčius. Ataskaitoje Komisija taip pat apsvarsto galimus kitų problemų, galinčių iškilti taikant šio straipsnio 1–4 dalis, sprendimo būdus, siekdama, kad visiems tuo pačiu maršrutu skrydžius vykdančioms orlaivių naudotojams būtų sudarytos vienodos sąlygos.

▼ M4*29 straipsnis***Ataskaita, teikiama siekiant geresnio anglies dioksido rinkos veikimo**

Jei remdamasi 10 straipsnio 5 dalyje nurodytomis įprastomis ataskaitomis dėl anglies dioksido rinkos Komisija turi įrodymų, kad anglies dioksido rinka veikia netinkamai, ji teikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Prie šios ataskaitos, jei reikia, gali būti pridėti pasiūlymai dėl anglies dvideginio rinkos skaidrumo didinimo ir dėl priemonių jos veikimui gerinti.

*29a straipsnis***Priemonės, kurių imamasi esant per dideliam kainų svyravimui**

1. Jei ilgiau nei šešis mėnesius iš eilės apyvartinio taršos leidimo kaina yra daugiau nei tris kartus didesnė už vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą Europos anglies dioksido rinkoje per dvejus praėjusius metus, tai Komisija nedelsdama sušaukia Komiteto, sudaryto pagal Sprendimo Nr. 280/2004/EB 9 straipsnį, posėdį.

▼ M4

2. Jei 1 dalyje minimas kainos kitimas neatitinka besikeičiančių rinkos dėsnių, tai atsižvelgiant į kainos kitimo laipsnį, priimama viena iš žemiau išvardytų priemonių:

- a) priemonė, kuri valstybėms narėms leidžia surengti dalies aukcione parduotinių leidimų aukcioną;
- b) priemonė, kuri valstybėms narėms leidžia parduoti aukcione iki 25 % naujiems rinkos dalyviams rezervuotą apyvartinių taršos leidimų.

Tokios priemonės priimamos taikant 23 straipsnio 4 dalyje nurodytą valdymo procedūrą.

3. Taikant bet kurią priemonę itin atsižvelgiama į Komisijos Europos Parlamentui ir Tarybai pagal 29 straipsnį teikiamas ataskaitas ir į bet kokią kitą valstybių narių teikiamą informaciją.

4. Šių nuostatų taikymo tvarka nustatoma 10 straipsnio 4 dalyje nurodytame reglamente.

▼ B*30 straipsnis***Peržiūra ir tolesnė plėtra**

1. Komisija, atsižvelgdama į stebint šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas įgytą patirtį, Europos Parlamentui ir Tarybai iki 2004 m. gruodžio 31 d. gali pateikti pasiūlymą iš dalies pakeisti I priedą, kad į jį būtų įtrauktos kitos II priede išvardytos veiklos ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos.

2. Komisija, remdamasi šios direktyvos taikymo patirtimi ir pasiekta pažanga stebint šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas bei atsižvelgdama į tarptautiniu mastu įvykusius pasikeitimus, parengia šios direktyvos taikymo ataskaitą, kurioje nurodo:

- a) kaip ir ar turėtų būti iš dalies keičiamas I priedas, kad į jį būtų įtraukiami kiti atitinkami sektoriai, *inter alia*, chemijos, aliuminio ir transporto sektorių II priede išvardytos veiklos ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos, siekiant, jog būtų toliau didinamas ekonominis sistemos veiksmingumas;
- b) Bendrijos emisijų leidimų sistemos santykį su tarptautine šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistema, kuris bus pradėta taikyti 2008 m.;
- c) tolesnį skyrimo metodo (įskaitant aukcionų organizavimą nuo 2012 m.) ir III priede nurodytų nacionalinių paskirstymo planų kriterijų derinimą;

▼ M1

d) iš projektų veiklos gautų kreditų naudojimą, įskaitant poreikį suderinti leistiną TEMV ir PTEMV naudojimą Bendrijos sistemoje;

▼B

- e) šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemos santyki su valstybės narės ir Bendrijos lygmeniu vykdoma politika ir įgyvendinamomis priemonėmis, įskaitant apmokestinimą, kuriomis siekiama tų pačių tikslų;
- f) ar tikslinga steigti vieną Bendrijos registrą;
- g) baudų už perteklinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, atsižvelgiant, *inter alia*, į infliaciją, lygį;
- h) leidimų rinkos veikimą, ypač atkreipiant dėmesį į visus galimus rinkos sutrikimus;
- i) kaip Bendrijos sistemą pritaikyti išplėstai Europos Sąjungai;
- j) įrenginių fondus;
- k) tikslingumą parengti gaires, kurios visoje Bendrijoje būtų naudojamos kaip paskirstymo pagrindas, atsižvelgiant į geriausią turimą būdą ir ekonominės naudos analizę ;

▼M1

- l) projektų mechanizmų poveikį šalims, kuriose tie projektai vykdomi, ypač jų vystymosi tikslams, ar buvo patvirtinta BĮ ir ŠPM elektros gamybos naudojant hidroenergią projekto veikla, kai gamybos pajėgumai viršija 500 MW, daranti neigiamą poveikį aplinkai arba neigiamą socialinį poveikį, ir iš visų tokių elektros gamybos naudojančių hidroenergią projektų veiklos gautų PTEMV arba TEMV tolesnį naudojimą Bendrijos sistemoje;
- m) paramą gebėjimų kūrimui besivystančiose šalyse ir pereinamojo laikotarpio ekonomikos šalyse;
- n) sąlygas ir procedūras, pagal kurias valstybės narės patvirtina projektų veiklą šalies viduje ir išduoda apyvartinius taršos leidimus dėl emisijos sumažinimo ar apribojimo dėl tokios veiklos nuo 2008 m.;
- o) technines nuostatas, susijusias su laikinu kreditų pobūdžiu ir žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties keitimo ir miškininkystės projektų veiklos 1 % tinkamumo riba, kaip nustatyta Sprendime Nr. 17/CP.7, ir nuostatas, susijusias su potencialių rizikų, susijusių su genetiškai modifikuotų organizmų ir potencialiai invazinių nevietinių rūšių naudojimu, vykdant apželdinimo miškais ir miškų atsoadinimo projektų veiklą, įvertinimo išvadomis, kad leisti veiklos vykdytojams nuo 2008 m. Bendrijos sistemoje naudoti iš žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties keitimo ir miškininkystės projektų veiklos gautus PTEMV ir TEMV, vadovaujantis pagal JTBBBB ir Kioto protokolą priimtais sprendimais.

▼B

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai šią ataskaitą įteikia iki 2006 m. birželio 30 d. ir prideda pasiūlymas, atitinkamai.

▼ **M1**

3. Prieš kiekvieną laikotarpį, nurodytą 11 straipsnio 2 dalyje, kiekviena valstybė narė savo nacionaliniame paskirstymo plane paskelbia, kaip ketina naudoti TEMV ir PTEMV, bei kiekvienam įrenginiui paskirtą procentinę dalį, iki kurios veiklos vykdytojams tuo laikotarpiu yra leidžiama naudoti TEMV ir PTEMV Bendrijos sistemoje. Bendras TEMV ir PTEMV naudojimas turi atitikti atitinkamus papildomus įsipareigojimus, prisiimtus vadovaujantis Kioto protokolu ir JTBKKK bei pagal juos priimtais sprendimais.

Pagal 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 280/2004/EB dėl Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos stebėsenos ir Kioto protokolo įgyvendinimo mechanizmo ⁽¹⁾ 3 straipsnį kas dveji metai valstybės narės praneša Komisijai, kiek nacionaliniai veiksmai faktiškai sudaro svarbią pastangų, kurių imamasi nacionaliniu lygmeniu, dalį, ir kiek projektų mechanizmai iš tikrųjų papildoma nacionalinius veiksmus, taip pat jų santykį, vadovaujantis atitinkamomis Kioto protokolo nuostatomis ir pagal jį priimtais sprendimais. Remdamasi minėto sprendimo 5 straipsniu, Komisija apie tai parengia ataskaitą. Atsižvelgdama į šią ataskaitą, Komisija, prireikus, pateikia pasiūlymus dėl teisės aktų ar kitus pasiūlymus, kurie papildytų valstybių narių priimtas nuostatas, siekiant užtikrinti, kad mechanizmai papildytų nacionalinius veiksmus Bendrijoje.

▼ **M2**

4. Iki 2014 m. gruodžio 1 d., remdamasi šios direktyvos taikymo stebėsenos rezultatais ir patirtimi, Komisija peržiūri šios direktyvos veikimą su I priede išvardytų rūšių aviacijos veikla susijusiose srityse ir prireikus pagal Sutarties 251 straipsnį gali pateikti pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai. Komisija visų pirma atsižvelgia į:

- a) šios direktyvos reikšmę ir poveikį bendram Bendrijos sistemos veikimui;
- b) aviacijai skirtų leidimų rinkos veikimą, visų pirma atkreipdama dėmesį į visus galimus rinkos sutrikimus;
- c) Bendrijos sistemos veiksmingumą aplinkosaugos požiūriu ir į tai, kiek turėtų būti sumažintas bendras pagal 3c straipsnį orlaivių naudotojams paskirstytinų leidimų kiekis, atsižvelgiant į bendrus ES užsibrėžtus emisijų mažinimo tikslus;
- d) Bendrijos sistemos poveikį aviacijos sektoriui, įskaitant konkurencingumo klausimus, ypač atkreipiant dėmesį į klimato kaitos politikos, vykdomos aviacijos srityje už ES ribų, poveikį;
- e) poreikį išlaikyti būtent orlaivių naudotojams numatytų skirti leidimų skaičių, atsižvelgiant į tikėtiną augimo tempų šiame pramonės sektoriuje supanašėjimą;
- f) Bendrijos sistemos poveikį Bendrijos salų, neturinčių prieigos prie jūros regionų, periferinių regionų ir atokiausių regionų struktūrinei priklausomybei nuo oro susisiekimo;

⁽¹⁾ OL L 49, 2004 2 19, p. 1.

▼ **M2**

- g) į tai, ar turėtų būti įtraukta sąsajų sistema, siekiant palengvinti prekybą leidimais tarp orlaivių naudotojų ir įrenginių naudotojų, tuo pat metu užtikrinant, kad pagal sandorius orlaivių naudotojai nepadarytų bendro leidimų perleidimo įrenginių naudotojams;
- h) nuostatas dėl ribų, kaip nurodyta I priede, netaikymo patvirtintai didžiausiai kilimo masei ir orlaivio naudotojo per metus atliekamų skrydžių skaičiui poveikį;
- i) Bendrijos sistemos netaikymo tam tikriems skrydžiams, atliekamiems pagal su viešąja paslauga susijusius išsipareigojimus, nustatytus pagal 1992 m. liepos 23 d. Reglamentą (EEB) Nr. 2408/92 dėl Bendrijos oro vežėjų patekimo į Bendrijos vidaus oro maršrutus ⁽¹⁾, poveikį;
- j) aviacijos veiksmingumo pokyčius, įskaitant ir galimus pokyčius ateityje, ir visų pirma į pažangą siekiant Aeronautikos mokslinių tyrimų Europoje patariamosios tarybos (ACARE) tikslo kurti ir demonstruoti technologijas, kurios padėtų iki 2020 m. sumažinti degalų suvartojimą 50 %, ir tirti, ar reikalingos kitos priemonės veiksmingumui didinti;
- k) mokslinio supratimo apie orlaivių paliekamų inversijos pėdsakų ir plunksninių debesų poveikį klimato kaitai pokyčius, siekiant pasiūlyti veiksmingas šio poveikio mažinimo priemones.

Komisija atitinkamai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

▼ **B***31 straipsnis***Igyvendinimas**

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 31 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai. Ji apie šiuos įstatymus ir kitus teisės aktus praneša kitoms valstybėms narėms.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės nuostatų tekstus. Komisija apie tai praneša kitoms valstybėms narėms.

⁽¹⁾ OL L 240, 1992 8 24, p. 8.

▼B

32 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

33 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

▼ **M4***I PRIEDAS***VEIKLOS, KURIAI TAIKOMA ŠI DIREKTYVA, KATEGORIJOS**

1. Ši direktyva netaikoma įrenginiams arba jų dalims, naudojamiems moksliniams tyrimams, technologijų plėtrai ir naujiems produktams bei technologiniams procesams, taip pat tik biomasę naudojantiems įrenginiams.
2. Toliau nurodyti slenkstiniai dydžiai nusako gamybos pajėgumus arba našumą. Jei tame pačiame įrenginyje vykdoma tos pačios kategorijos kelių rūšių veikla, tokių veiklos rūšių pajėgumai sudedami.
3. Jei norima apskaičiuoti įrenginio bendrą nominalų šiluminį našumą siekiant nustatyti, ar jį galima įtraukti į Bendrijos sistemą, sudedamas visų jo techninių mazgų, kuriuose deginamas kuras, nominalus šiluminis našumas. Šie mazgai gali būti įvairių tipų katilai, degikliai, turbinos, šildytuvai, kūryklos, atliekų deginimo įrenginiai, kalkių deginimo krosnys, džiovavimo krosnys, krosnys, džiovyklos, varikliai, degalų elementai, cheminio deginimo mazgai, fakelai ir terminio arba katalizinio deginimo įrenginiams. Į mazgus, kurių nominalus šiluminis našumas mažesnis kaip 3 MW, ir mazgus, kurie naudoja tik biomasę, šio skaičiavimo tikslais neatsižvelgiama. „Tik biomasę naudojantys įrenginiai“ yra mazgai, kurie kietąjį iškastinį kurą naudoja tik jį įjungiant ir išjungiant.
4. Jei mazgas skirtas vykdyti veiklai, kuriai ribinis kiekis neišreiškiamas bendru nominaliu šiluminiu našumu, šios veiklos ribinis kiekis turi pirmenybę priimant sprendimą dėl įtraukimo į Bendrijos sistemą.
5. Jei įrenginio pajėgumų ribinė bet kokios veiklos vertė šiame priede viršijama, visi mazgai, kuriuose deginamas kuras, išskyrus mazgus, skirtus pavojingoms arba būtiniems atliekoms deginti, įtraukiami į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą.
6. Nuo 2012 m. sausio 1 d. šiai veiklai priskiriami visi skrydžiai į valstybės narės, kuriai taikoma Sutartis, aerodromą ir iš jo.

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Kuro deginimas įrenginiuose, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW (išskyrus įrenginiuose, skirtuose pavojingų arba komunalinių atliekų deginimui)	Anglies dioksidas
Naftos perdirbimas	Anglies dioksidas
Kokso gamyba	Anglies dioksidas
Metalo rūdos (įskaitant sulfidinę rūdą) deginimas arba kaitinimas, įskaitant granuliavimą	Anglies dioksidas
Luitinio ketaus arba plieno gamyba (pirminis arba antrinis liejimas), įskaitant tolydinį liejimą, kurių pajėgumas didesnis nei 2,5 tonos per valandą	Anglies dioksidas
Juodųjų metalų (įskaitant juodojo metalo lydinis) gamyba ar perdirbimas, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW. Perdirbimas, <i>inter alia</i> , apima apdorojimą valcavimo staklynuose, atkaitinimo krosnyse, kalvėse, liejyklose, dengimo ir dekapiravimo įrenginiuose	Anglies dioksidas

▼ M4

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Pirminė aliuminio gamyba	Anglies dioksidas ir perfluorangliavandeniliai
Antrinė aliuminio gamyba, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Spalvotųjų metalų gamyba ar perdirbimas, įskaitant lydinių gamybą, taurinimą, liejimą ir kt., kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas (įskaitant kurą, naudojamą kaip redukcinių reagentą) didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Cemento klinkerio gamyba rotacinėse krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis kaip 500 tonų per dieną, arba kitose krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis kaip 50 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Kalkių gamyba arba dolomito ar magnezito kalcinavimas rotacinėse krosnyse, kurių gamybos pajėgumas didesnis nei 50 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Stiklo, įskaitant stiklo pluoštą, gamyba, kai lydymo pajėgumas didesnis kaip 20 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Keraminių gaminių gamyba degimo būdu, visų pirma stogų čerpių, plytų, ugniai atsparių plytų, čerpių, molio dirbinių arba porceliano, kai gamybos pajėgumas didesnis kaip 75 tonos per dieną	Anglies dioksidas
Akmens vatos gamyba, naudojant stiklą, uolienas arba šlaką, kai lydymo pajėgumas didesnis kaip 20 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Gipso džiovinimas arba kalcinavimas, arba gipso plokščių ir kitų gipso produktų gamyba, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Celiuliozės iš medienos arba kitų pluoštinių medžiagų gamyba	Anglies dioksidas
Popieriaus ir kartono gamyba, kai gamybos pajėgumai yra didesni nei 20 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Suodžių gamyba, įskaitant organinių medžiagų (alyvos, degutas, krekingas) karbonizaciją, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW	Anglies dioksidas
Azoto rūgšties gamyba	Anglies dioksidas ir azoto oksidas
Adipo rūgšties gamyba	Anglies dioksidas ir azoto oksidas

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Glioksilo ir glioksilo rūgšties gamyba	Anglies dioksidas ir azoto oksidas
Amoniako gamyba	Anglies dioksidas
Didelio masto organinių cheminių medžiagų gamyba, taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus, kai gamybos pajėgumas didesnis nei 100 tonų per dieną	Anglies dioksidas
Vandenilio (H ₂) ir sintezės dujų gamyba taikant riformingą arba dalinę oksidaciją, kai gamybos pajėgumas didesnis nei 25 tonos per dieną	Anglies dioksidas
Natrio karbonato ((Na ₂ CO ₃) ir natrio hidrokarbonato (NaHCO ₃) gamyba	Anglies dioksidas
Įrenginių, kuriems taikoma ši direktyva, išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų rinkimas, kad jos galėtų būti transportuojamos ir geologiškai saugojamos pagal Direktyvą 2009/31/EB, patvirtintoje saugojimo vietoje	Anglies dioksidas
Anglies dioksido transportavimas vamzdynais geologiniam saugojimui į saugojimo vietą, patvirtintą pagal Direktyvą 2009/31/EB	Anglies dioksidas
Anglies dioksido geologinis saugojimas pagal Direktyvą 2009/31/EB patvirtintoje saugojimo vietoje	Anglies dioksidas
Aviacija	Anglies dioksidas
Skrydžiai į valstybės narės, kuriai taikoma Sutartis, teritorijoje esantį aerodromą arba iš jo.	
Šiai veiklai nepriskiriami:	
a) skrydžiai, išskirtinai skirti skraidinti šalies, kuri nėra valstybė narė, oficialią misiją vykdančią valdantį monarchą ir jo artimiausius gimines, valstybės vadovus, Vyriausybės vadovus ir Vyriausybės ministrus, jei tai pagrindžia atitinkamas statuso žymuo skrydžio plane;	
b) kariniais orlaiviais vykdomi kariniai skrydžiai ir muitinės bei policijos tarnybų skrydžiai;	
c) skrydžiai, susiję su paieška ir gelbėjimu, gaisrų gesinimo skrydžiai, humanitariniai skrydžiai ir greitosios medicininės pagalbos skrydžiai, kuriuos vykdyti leido atitinkama kompetentinga institucija;	
d) visi skrydžiai, išskirtinai vykdomi pagal vizualiųjų skrydžių taisyklės, kaip apibrėžta Čikagos konvencijos 2 priede;	
e) skrydžiai be tarpinių nutūpimų, užbaigiami orlaivio pakilimo aerodrome;	

▼ **M4**

Veiklos	Išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
<p>f) mokomieji skrydžiai, išskirtinai skirti įgyti licenciją arba, skrydžio įgulos atveju, – gauti kvalifikaciją, jei tai pagrindžia atitinkamas žymuo skrydžio plane, su sąlyga, kad skrydis nėra skirtas skraidinti keleivius ir (arba) krovinį, arba nustatyti orlaivio padėtį ar jį perkelti;</p> <p>g) skrydžiai, išskirtinai skirti moksliniams tyrimams atlikti arba orlaiviams arba įrangai (naudojamai ore arba antžemei) tikrinti, bandyti ar patvirtinti;</p> <p>h) orlaivio, kurio patvirtinta didžiausia kilimo masė nesiekia 5 700 kg, skrydžiai;</p> <p>i) skrydžiai, atliekami pagal su viešąja paslauga susijusius įsipareigojimus, kurie nustatyti pagal Reglamentą (EEB) Nr. 2408/92 maršrutams atokiausiuose regionuose, kaip nurodyta Sutarties 299 straipsnio 2 dalyje, arba maršrutams, kuriais per metus siūloma pervežti ne daugiau kaip 30 000 keleivių;</p> <p>j) skrydžiai, kurie, jei nebūtų taikomas šis punktas, būtų priskiriami šiai veiklos rūšiai ir kuriuos atlieka komercinės oro transporto priemonės naudotojas, vykdamas:</p> <ul style="list-style-type: none"> — per trejus iš eilės ketverių mėnesių laikotarpius mažiau nei 243 skrydžius per laikotarpį, arba — skrydžius, kurių bendras metinis išmetamų teršalų kiekis yra mažesnis kaip 10 000 tonų. <p>Skrydžiai, kurių vienintelis tikslas – skraidinti valstybės narės oficialią misiją vykdančią valdantį monarchą ir jo artimiausius gimines, valstybės vadovus, Vyriausybės vadovus ir Vyriausybės ministrus pagal šį punktą šiai veiklai nepriskiriami būti negali; ir</p> <p>► M6 k) nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. – skrydžiai, kurie, jei nebūtų taikomas šis punktas, būtų priskiriami šiai veiklos rūšiai ir kuriuos atlieka nekomercinės oro transporto priemonės naudotojas, vykdamas skrydžius, kurių bendras metinis išmetamų teršalų kiekis yra mažesnis kaip 1 000 tonų. ◀</p>	

▼B

II PRIEDAS

**3 IR 30 STRAIPSNIUOSE NURODYTOS ŠILTNAMIO EFEKTĄ
SUKELIANČIOS DUJOS**

Anglies dioksidas (CO₂)

Metanas (CH₄)

Azoto oksidas (N₂O)

Hidrofluorangliavandeniliai (HFC)

Anglies perfluoridai (PFC)

Sieros heksafluoridas (SF₆)

▼ **M4***Ila PRIEDAS*

Procentine dalimi išreikštas apyvartinių taršos leidimų, kuriuos pagal 10 straipsnio 2 dalies a punktą valstybės narės turės parduoti aukcione, skaičiaus padidinimas, siekiant solidarumo ir ekonomikos augimo Bendrijoje, kad būtų sumažintas išmetamųjų teršalų kiekis ir prisitaikyta prie klimato kaitos poveikio

	Kiekvienai valstybei narei tenkanti dalis
Belgija	10 %
Bulgarija	53 %
Čekijos Respublika	31 %
Estija	42 %
Graikija	17 %
Ispanija	13 %
▼ A1	
Kroatija	26 %
▼ M4	
Italija	2 %
Kipras	20 %
Latvija	56 %
Lietuva	46 %
Liuksemburgas	10 %
Vengrija	28 %
Malta	23 %
Lenkija	39 %
Portugalija	16 %
Rumunija	53 %
Slovėnija	20 %
Slovakija	41 %
Švedija	10 %

▼ **M4***Iib PRIEDAS*

APYVARTINIŲ TARŠOS LEIDIMŲ, KURIUOS VALSTYBĖS NARĖS PARDUODA AUKCIONUOSE, PASKIRSTYMAS PAGAL 10 STRAIPSNIO 2 DALIES c PUNKTĄ, ATSPINDINTIS ANKSTYVAS KAI KURIŲ VALSTYBIŲ NARIŲ DEDAMAS PASTANGAS 20 % SUMAŽINTI IŠMESTŲ ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ KIEKĮ

Valstybė narė	2 % paskirstymas, remiantis Kioto protokole nustatytu išmestų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu baziniais metais, procentais
Bulgarija	15 %
Čekijos Respublika	4 %
Estija	6 %
Vengrija	5 %
Latvija	4 %
Lietuva	7 %
Lenkija	27 %
Rumunija	29 %
Slovakija	3 %

▼ B*IV PRIEDAS***14 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTO STEBĖJIMO IR ATASKAITŲ PATEIKIMO PRINCIPAI****▼ M2****A DALIS. Stacionarių įrenginių išmetamų emisijų stebėseną ir ataskaitų teikimas****▼ B****Išmetamų anglies dioksido emisijų stebėjimas**

Emisijos stebimos atliekant skaičiavimą arba matavimą.

Skaičiavimas

Emisija apskaičiuojama pagal šią formulę:

veiklos duomenys × išmetamųjų teršalų faktorius × oksidacijos faktorius

Veiklos duomenys (naudojamas kuras, gamybos našumas ir t. t.) stebimi remiantis tiekimo duomenimis arba atliekami matavimai.

Naudojami priimti išmetamųjų teršalų faktoriai. Visoms kuro rūšims galima naudoti su veikla susijusius specifinius išmetamųjų teršalų faktorius. Numatytieji faktoriai taikomi visoms kuro rūšims, išskyrus nekomercines (kuriai naudojamos atliekos, pvz., padangos ir pramonės procesų dujos). Anglių kldo savitosios numatytosios vertės ir ES arba gamintojo šalies savitosios numatytosios gamtinių dujų vertės dar turi būti tikslinamos. Naftos perdirbimo produktams galima taikyti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (IPCC) numatytasias vertes. Biomasės išmetamųjų teršalų faktorius yra lygus nuliui.

Jeigu naudojant išmetamųjų teršalų faktorių neatsižvelgiama į tai, kad dalis anglies neoksiduojama, tada taikomas papildomas oksidacijos faktorius. Jeigu apskaičiuojant specifinius veiklos išmetamųjų teršalų faktorius jau buvo atsižvelgta į oksidaciją, tada galima netaikyti oksidacijos faktoriaus.

Galima naudoti pagal Direktyvą 96/61/EB apskaičiuotus oksidacijos faktorius, jeigu operatorius įrodo, kad specifiniai veiklos faktoriai yra tikslesni.

Atskirai atliekamas kiekvienos veiklos, įrenginio ir kuro apskaičiavimas.

Matavimas

Išmetamos emisijos apskaičiuojamos standartiniais arba priimtais metodais ir patvirtinamos pagalbiniais skaičiavimais.

Kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų stebėjimas**▼ M3**

Naudojami standartiniai arba priimti metodai, kuriuos bendradarbiaudama su visais atitinkamais suinteresuotais asmenimis parengė Komisija. Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, ją papildant, patvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

▼ B**Emisijų ataskaitos**

Kiekvienas operatorius įrenginio ataskaitoje pateikia šią informaciją:

A. Įrenginio identifikavimo duomenis, įskaitant:

- įrenginio pavadinimą,
- jo adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį,
- įrenginiu vykdomų I priede išvardytų veiklų tipą ir skaičių,

▼ B

— asmens pasiteirauti adresą, telefoną, fakso numerį ir e-paštą, ir

— įrenginio savininko ir visų pagrindinių bendrovių pavadinimą.

B. Kiekvienos I priede išvardytos veiklos, vykdomos vietoje, kurioje apskaičiuojamos emisijos:

— veiklos duomenis,

— išmetamųjų teršalų faktorius,

— oksidacijos faktorius,

— bendrą emisiją ir

— nenumatytus faktorius.

C. Kiekvienos I priede išvardytos veiklos, vykdomos vietoje, kurioje matuojami išmetami išlakų kiekiai:

— bendrą išmetamų išlakų kiekį,

— matavimo metodų patikimumo informaciją ir

— nenumatytus faktorius.

D. Pateikiant deginimo proceso emisijų ataskaitą taip pat nurodomas oksidacijos faktorius, jeigu į oksidaciją nebuvo atsižvelgta rengiant su veikla susijusių išmetamųjų teršalų faktorių.

Valstybės narės, siekdamos, kad būtų mažinami ataskaitų pateikimo reikalavimai verslui, imasi priemonių ataskaitos pateikimo reikalavimams su galiojančiais šio pobūdžio reikalavimais suderinti.

▼ M2

B DALIS. Vykdamt aviacijos veiklą išmetamų emisijų stebėseną ir ataskaitų teikimas

Anglies dioksido emisijų stebėseną

Emisijos stebimos atliekant apskaičiavimą. Emisijų kiekis apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Degalų suvartojimas × emisijos išmetimo koeficientas

Į degalų suvartojimo rodiklį įskaičiuojami pagalbinės jėgainės suvartoti degalai. Kai įmanoma, naudojamas tikrasis degalų suvartojimas per kiekvieną skrydį, kuris apskaičiuojamas pagal šią formulę:

Degalų kiekis orlaivio bakuose, užbaigus degalų atsargų papildymą skrydžiui – degalų kiekis orlaivio bakuose, užbaigus degalų atsargų papildymą paskesniai skrydžiui + tam paskesniai skrydžiui įpiltų degalų kiekis.

Jei tikrųjų degalų suvartojimo duomenų nėra, suvartojimo duomenims apskaičiuoti pagal geriausią turimą informaciją taikomas standartizuotas pakopinis metodas.

Taikomi numatytieji Tarpvyriausybės klimato kaitos grupės (TKKG) emisijos išmetimo koeficientai, nustatyti pagal 2006 m. TKKG aprašo gaires arba paskesnes atnaujintas šių gairių redakcijas, nebent konkrečiai veiklos rūšiai taikomi emisijos išmetimo koeficientai, kuriuos, pasitelkusios priimtinus analizės metodus, nustatė nepriklausomos akredituotos laboratorijos, būtų tikslesni. Biomasės emisijos išmetimo koeficientas yra lygus nuliui.

Atskirai atliekamas kiekvieno skrydžio ir kiekvieno degalų rūšies kiekio apskaičiavimas.

▼ **M2****Emisijų ataskaitų teikimas**

Pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamoje ataskaitoje kiekvienas orlaivio naudotojas pateikia šią informaciją:

A. Orlaivio naudotojo identifikavimo duomenis, įskaitant:

- orlaivio naudotojo pavadinimą,
- administruojančią valstybę narę,
- adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį bei kontaktinį adresą administruojančioje valstybėje narėje, jei skiriasi nuo pirmesnio adreso,
- orlaivių, kuriuos orlaivio naudotojas naudojo ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai vykdyti, registracijos numerius ir orlaivių rūšis,
- oro vežėjo pažymėjimo ir licencijos oro susisiekimui vykdyti, pagal kurią orlaivio naudotojas vykdė I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, numerius bei juos išdavusios valdžios institucijos pavadinimą,
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- orlaivio savininko pavadinimą.

B. Apie kiekvienos rūšies degalų, apskaičiuojant juos atitinkantį emisijų kiekį:

- degalų suvartojimą,
- emisijos išmetimo koeficientą,
- visų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, išmetamų emisijų kiekių sumą,
- bendrą emisijų kiekį iš:
  - visų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, ir kurių išvykimo vieta – aerodromas valstybės narės teritorijoje, o atvykimo vieta – aerodromas tos pačios valstybės narės teritorijoje,
  - visų kitų ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą,
- bendrą emisijų kiekį visiems ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu orlaivio naudotojo vykdytiems skrydžiams, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą ir kurių:
  - išvykimo vieta – bet kuri valstybė narė, ir
  - išvykimo vieta – trečioji šalis, o atvykimo vieta – bet kuri valstybė narė,
- nenumatytus veiksnius.

Tonkilometrių duomenų stebėseną įgyvendinant 3e ir 3f straipsnių nuostatas

Teikiant aviacijos leidimų paraišką pagal 3e straipsnio 1 dalį arba 3f straipsnio 2 dalį, aviacijos veiklos apimtis apskaičiuojama tonkilometrais pagal šią formulę:

tonkilometrai = atstumas × naudingoji apkrova,

kur:

atstumas – ortodrominis atstumas tarp išvykimo ir atvykimo aerodromų, pridėjus papildomą nekintantį 95 km dėmenį; ir

▼ M2

naudingoji apkrova – bendra skraidinamų krovinių, pašto ir keleivių masė.

Apskaičiuojant naudingąją apkrovą atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

- keleivių skaičius – tai orlaivyje esančių asmenų skaičius, neįskaitant igulos narių,
- orlaivio naudotojas gali taikyti tikrąją ar standartinę keleivių ir registruoto bagažo masę, nurodytą jo atitinkamų skrydžių masės ir balanso dokumentuose, arba nustatytą kiekvieno keleivio ir jo registruoto bagažo 100 kg vertę.

Ataskaitų teikimas apie tonkilometrų duomenis įgyvendinant 3e ir 3f straipsnių nuostatas

Pagal 3e straipsnio 1 dalį arba 3f straipsnio 2 dalį teikiamoje paraiškoje kiekvienas orlaivio naudotojas pateikia šią informaciją:

A. Orlaivio naudotojo identifikavimo duomenis, įskaitant:

- orlaivio naudotojo pavadinimą,
- administruojančią valstybę narę,
- adresą, įskaitant pašto indeksą ir šalį bei kontaktinį adresą administruojančioje valstybėje narėje, jei skiriasi nuo pirmesnio adreso,
- orlaivių, kuriuos orlaivio naudotojas naudojo ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklai vykdyti, registracijos numerius ir orlaivių rūšis,
- oro vežėjo pažymėjimo ir licencijos oro susisiekimui vykdyti, pagal kurią orlaivio naudotojas vykdė I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, numerius bei juos išdavusios valdžios institucijos pavadinimą,
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- orlaivio savininko pavadinimą.

B. Tonkilometrų duomenis:

- skrydžių skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- keleivių ir kilometrų skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- tonkilometrų skaičių kiekvienai aerodromų porai,
- pasirinktą keleivių ir registruoto bagažo masės skaičiavimo būdą,
- bendrą visų ataskaitoje apžvelgiamais metais orlaivio naudotojo vykdytų skrydžių, kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, tonkilometrų skaičių.

▼B*V PRIEDAS***15 STRAIPSNYJE NURODYTO PATIKRINIMO KRITERIJAI****▼M2****A DALIS. Stacionarių įrenginių išmetamų emisijų tikrinimas****▼B****Bendri principai**

1. Vykdant visas I priede išvardytas veiklas emisijos yra tikrinamos.
2. Tikrinimo procesas apima pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamos ataskaitos ir per ankstesnius metus atlikto stebėjimo nagrinėjimą. Tikrinant vertinamas stebėjimo sistemų patikimumas, tikėtinumas ir tikslumas ir su emisijomis susiję duomenys bei informacija, ypač:
  - a) pateikti veiklos duomenys ir susiję matavimų duomenys bei apskaičiavimai;
  - b) išmetamųjų teršalų faktorių pasirinkimas ir naudojimas;
  - c) apskaičiavimai, kuriais buvo nustatyta bendra emisija; ir
  - d) jeigu buvo matuojama, matavimo metodų pasirinkimo ir naudojimo tinkamumas.
3. Ataskaitoje nurodytų emisijų patikimumą galima patikrinti tik tada, jeigu patikimi ir tikėtini duomenys bei informacija leidžia emisijas nustatyti labai patikimai. Kad būtų užtikrinamas aukštas patikimumo lygis, operatorius turi įrodyti, jog:
  - a) pateiktuose duomenyse nėra nesuderinamumų;
  - b) duomenys buvo surinkti taikant patvirtintus mokslinius standartus; ir
  - c) atitinkami įrenginių įrašai yra išsamūs ir nuoseklūs.
4. Tikrintojui užtikrinama prieiga į visas veiklos vykdymo vietas ir prie informacijos, susijusios su tikrinamuoju dalyku.
5. Tikrintojas atsižvelgia, ar įrenginys užregistruotas pagal Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS).

Metodika**Strateginė analizė**

6. Patikrinimas grindžiamas visų įrenginių vykdomų veiklų strategine analize. Dėl to tikrintojas privalo turėti bendrą visų vykdomų veiklų ir jų įtakos emisijoms apžvalgą.

Proceso analizė

7. Pateikta informacija, tam tikrais atvejais, tikrinama įrenginio naudojimo vietoje. Tikrintojas, siekdamas nustatyti pateiktų duomenų ir informacijos patikimumą, atlieka patikrinimus vietoje.

Rizikos analizė

8. Tikrintojas patikrina visų emisijų šaltinių, kurie priskiriami įrenginiui ir kurie sudaro bendrą įrenginio emisiją, kiekvieno iš tų šaltinių duomenų patikimumą.

▼ B

9. Atsižvelgdamas į šią analizę tikrintojas aiškiai nustato tuos šaltinius, kurie sietini su didele paklaidos rizika, ir kitus stebėjimo bei ataskaitos pateikimo procedūros aspektus, galinčius turėti įtakos klaidingai nustatant bendrą emisiją. Paklaida pirmiausia siejama su išmetamųjų teršalų faktorių ir apskaičiavimų atskirų emisijų šaltinių lygiui nustatyti pasirinkimu. Ypač dėmesys atkreipiamas į tuos šaltinius, kurie siejami su aukštu paklaidos lygiu ir pirmiau minėtais stebėjimo procedūros aspektais.
10. Tikrintojas atsižvelgia į visus veiksmingus rizikos kontrolės metodus, kuriuos gamintojas naudoja siekdamas sumažinti neapibrėžties lygį.

Ataskaita

11. Tikrintojas parengia tinkamumo patvirtinimo proceso ataskaitą, kurioje nurodo, ar pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikta ataskaita atitinka nustatytus reikalavimus. Joje išsamiai apibūdinami visi su atliktu darbu susiję dalykai. Tikrintojas gali pareikšti, kad pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikiama ataskaita atitinka nustatytus reikalavimus, jeigu, jo nuomone, bendra emisija iš esmės yra nurodyta teisingai.

Minimalūs tikrintojo kompetencijos reikalavimai

12. Tikrintojas turi būti nepriklausomas nuo operatoriaus, dirbti teisingai, objektyviai ir profesionaliai bei suprasti:
  - a) šios direktyvos nuostatas bei Komisijos pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtus atitinkamus standartus ir rekomendacijas;
  - b) su tikrinamomis veiklomis susijusius teisės aktų, reguliavimo ir administracinius reikalavimus; ir
  - c) visą apie kiekvieną įrenginio emisijos šaltinį surinktą informaciją, ypač susijusią su duomenų rinkimu, jų nustatymu matavimo metodais, apskaičiavimu ir pateikimu.

▼ M2**B DALIS. Vykdamas aviacijos veiklą išmetamų emisijų tikrinimas**

13. Šiame priede nustatyti bendrieji principai ir metodika, taikomi tikrinant skrydžių, atitinkančių I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, metu išmetamų emisijų ataskaitas.

Todėl:

- a) 3 dalyje nuoroda į naudotoją taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotoją, o tos dalies c punkte nuoroda į įrenginį taip pat laikoma nuoroda į orlaivį, naudotą ataskaitoje apžvelgtai aviacijos veiklai vykdyti;
- b) 5 dalyje nuoroda į įrenginį taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotoją;
- c) 6 dalyje nuoroda į įrenginiu vykdomą veiklą taip pat laikoma nuoroda į orlaivio naudotojo vykdomą ataskaitoje apžvelgiamą aviacijos veiklą;
- d) 7 dalyje nuoroda į įrenginio naudojimo vietą taip pat laikoma nuoroda į vietas, kuriomis orlaivio naudotojas naudojosi, kad vykdytų ataskaitoje apžvelgiamą aviacijos veiklą;
- e) 8 ir 9 dalyse nuorodos į išmetamų emisijų šaltinius, kurie priskiriami įrenginiui, taip pat laikomos nuorodomis į orlaivį, už kurį atsakingas orlaivio naudotojas; ir
- f) 10 ir 12 dalyse nuorodos į naudotoją taip pat laikomos nuorodomis į orlaivio naudotoją.

▼ M2**Aviacijos išmetamų emisijų ataskaitų tikrinimo papildomos nuostatos**

14. Tikrintojas pirmiausia patikrina, ar:

- a) atsižvelgta į visus skrydžius, atitinkančius I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą. Atlikdamas šią užduotį, tikrintojas remiasi tvarkaraščio duomenimis ir kitais orlaivio naudotojo eismo duomenimis, įskaitant duomenis, kurių tas naudotojas paprašo iš Eurokontrolės;
- b) bendri degalų suvartojimo duomenys atitinka vykdant aviacijos veiklą naudotų orlaiviui pirktų ar kitaip teiktų degalų duomenis.

Pagal 3e ir 3f straipsnius pateiktų tonkilometrių duomenų tikrinimo papildomos nuostatos

15. Šiame priede nustatyti pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamų emisijų ataskaitų tikrinimo bendrieji principai ir metodika, jei tinkama, taip pat atitinkamai taikomi aviacijos tonkilometrių duomenims tikrinti.
16. Tikrintojas pirmiausia patikrina, ar pagal 3e straipsnio 1 dalį ir 3f straipsnio 2 dalį pateiktoje to orlaivio naudotojo paraiškoje atsižvelgta tik į skrydžius, kurie realiai buvo įvykdyti ir kurie atitinka I priede išvardytų rūšių aviacijos veiklą, už kurią atsako orlaivio naudotojas. Atlikdamas šią užduotį, tikrintojas remiasi orlaivio naudotojo eismo duomenimis, įskaitant duomenis, kurių tas naudotojas paprašo iš Eurokontrolės. Be to, tikrintojas patikrina, ar orlaivio naudotojo nurodyta naudingoji apkrova atitinka to naudotojo saugos tikslais saugomus naudingosios apkrovos dokumentus.